

ВІЛЬНЕ СЛОВО

XXVII-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 3-4/ лютий 2016 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

Іван КОВАЧ

НАС ЖДЕ ВЕСНА, ТАКА СВОЯ...

*Зазналось сонце, як було
воно, вже іскрометне,
коли зазірнілось, звелось
там, де життя безсмертне.*

*Ми ще завернемось, іще
туди, де вірність свіжа,
туди, де смак журби нас жде,
де світ нас жде розбіжний.*

*Нас жде весна, така своя,
нас жде прекрасна доля,
яку безмежна суєта
несе до долі-роздолля.*

*Ми тут, де сонце жде весну
й де тьма худорить втому,
ми лише тут, де й не без сну
лягає сонце не без скому...*

У номері:

- В Клузі відсвяткували зимові свята ▶ стор. 2
- 160 років від звільнення ромів ▶ стор. 3
- «Без Бога – ні до порога!» ▶ стор. 4
- Ювілейний «бенкет» ідей ▶ стор. 5
- Прижиттєві кроки Павла Шовкалюка ▶ стор. 6
- Церковна пісня єднає українців ▶ стор. 7
- Портрет Богдана Хмельницького ▶ стор. 8
- Прес-реліз Посольства України в Румунії ▶ стор. 9
- «І народу без мови нема...» ▶ стор. 10
- Міжнародний день рідної мови ▶ стор. 11
- «Любіть Україну, всім серцем любіть...» ▶ стор. 12
- Негостинська вчителька Христина ▶ стор. 13
- Герої Небесної Сотні ▶ стор. 14
- Міжнародна медаль імені Івана Мазепи ▶ стор. 15
- Румунські кінофільми – в Берліні ▶ стор. 16
- Місяць лютий – місяць героїнь ▶ стор. 17
- 145 років від народження Лесі Українки ▶ стор. 18
- Шевченківські премії на 2016 рік ▶ стор. 19
- «Єдність через відмінність», Бухарест ▶ стор. 20

В Клузі українська громада відсвяткувала зимові свята за старим стилем (Різдво, Новий Рік, Водохреща)

Традиційна зустріч української громади в Клузі-Напоці в січні присвячена низці зимових свят, якими цей період найбагатший. Найбільшими і найважливішими з них вважаються Різдвяні свята, які поєднують Різдво (7 січня), Новий рік – Свято Василя (14 січня) та Водохрещу (19 січня). Саме цей період містить найбільшу кількість яскравих і різноманітних обрядових дійств, які відображають споконвічний потяг українців до здоров'я, щастя, добра, краси, високої моралі і достатку. Традиційно вони супроводжуються обрядовими піснями (колядками, щедрівками), побажаннями, частуваннями, театральними іграми та розвагами. Все це є складовою частиною українського фольклору та народної творчості, сформованого у віках українського особливого світогляду. Це дзеркало життя, прагнень, боротьби, мистецтва, мудрості, культури нації. Це справжня скарбниця нашого народу, яку потрібно глибоко знати, зберігати і передавати з покоління в покоління.

Саме це і мав на меті захід, організований представниками місцевої обласної організації Співки українців Румунії, що мав місце 16 січня 2016 року. Відкрив його пан Іван Гербіль – лектор доктор відділу української мови та літератури на Факультеті іноземних мов у Клузівському університеті імені Бабеша-Бойоя, емоційно привітавши присутніх зі святами та подякувавши всім за присутність. Побажаннями міцного здоров'я, успіхів, спокою і тепла була сповнена промова новообраного голови СУР пана Миколи-Миромира Петрецького, який підкреслив важливість таких зустрічей та запевнив, що знає, як нелегко їх організувати.

В центрі – голова Клузької повітової організації СУР Іван Гербіль

Про походження та значення зимових свят йшла мова у перших двох доповідях, які доповнили одна одну: «Колядки: історія, значення і зміст», зачитана Михайлом Боднарюком, та праця «Язичницьке походження християнських свят: Різдво та Новий Рік. Віддзеркалення давніх слов'янських ритуалів» була зачитана пані лектором доктором Міхаєлою Гербіль.

Автори підкреслили, що свято в українській народній традиції завжди займало провідну роль та було пов'язане з господарським життям і побутом. Кожне з них має свої особливості, традиції та обряди. Та всі вони своїми початками сягають ще дохристиянського періоду (язичництва). Це – праісторія нашого народу.

Через ритуали і обряди язичники намагалися поліпшити своє життя, задобрюючи темні сили і обожнюючи світлі сили, в які вони вірили. Багато цікавого було розказано про види і різноманітності зимових обрядів та ігор, причини їх виникнення, мету, мотиви, тематику і нашарування епох. З появою християнства практична більшість цих обрядів була приурочена до церковних свят, як, наприклад, колядування до Різдва Христового. З часом виникли нові релігійні колядки з біблійними образами, які також набули великої популярності.

Колядування й щедрювання – найцікавіші обряди, що користувалися великою популярністю в слов'янських країнах і в Румунії.

Хтось влучно помітив: «Колядування – то не стільки музичний жанр, скільки співоча риса нашого менталітету». Ці обрядово-величальні пісні надзвичайно життєздатні, бо не втратили здатності нести людям добро і красу, містять великий заряд етичного й естетичного виховання.

Недавно було встановлено, що пісні мають свою енергетику, а найбільша енергетика – саме в колядках і щедрівках. Недарма ж наші пращури вірили у магічну силу слова творити добро. Як підкреслив автор першої доповіді: «Колядки освітлюють думки і веселять душу. Вони нас зближують, роблять нас кращими, люблячими...». Інші вважають: «...жодна комерція не спроможна затьмарити радості, що струменить із урочистих колядкових мелодій». Напевно тому природним і очікуваним було гучне, просте, але сердечне колядування молодіжного театру-аматора «Жар-птиця» на відкритті заходу і вже після закінчення урочистої частини. Практична більшість присутніх, не без задоволення, під'єдналася до студентського виконання. Колядування, а особливо всією громадою, на мою думку, очищає і окрилює, навіває на наші серця чари рідних стихій, є для душі своєрідним цілющим і зміцнюючим бальзамом.

Цікаво та в дусі християнської злагоди пройшла презентація дослідницької роботи заступника декана факультету іноземних мов, конференційного лектора доктора пана Доріна Кіри: «Декілька міркувань над етимологією слова «Сгăсіun» (Різдво)». Після короткого і стислого переліку декількох теорій, розгляду аргументів «про і контра» автор дійшов до висновку, що, на жаль,

Другий справа – наліво – голова СУР Микола-Миромир Петрецький

походження цього слова не можна однозначно визначити. Незаплановано до дискусії підключився один з представників старшого покоління – пан професор Орос. Він «по-батьківськи» доповнив і розширив аргументацію молодшого колеги, хоча повністю згодився з його висновками.

Гадаю, що цьогорічний захід довів, що свята не втрачають свого значення. Свята – це наші традиції, які збагачують духовний світ людини, допомагають їй краще пізнати навколишній світ та самого себе. Свята – це можливість зупинитися і задуматися, згадати, хто ми, звідки ми і для чого ми у цьому світі, подумати над тим, що залишиться після нас. В наших силах перетворити їх у можливість відвідати далеку і близьку родину, знайомих та наповнити ці зустрічі спогадами, веселощами, жартами і галасуванням, толерантністю та повагою. Це від нас залежить, якими будуть святкування, чи дозволимо ми їм перетворитися у комерційне явище (?). Ми завжди повинні поважати віру й обряди наших предків, прикладати зусилля для того, щоб провести свята піднесено, спокійно, розковано, достойно – так, як це зазвичай і відбувається у Клузівській громаді. Нехай свята нас завжди всіх і всюди об'єднують злагодою та любов'ю! Хай буде так.

ВІДЗНАЧЕННЯ 160 РОКІВ ВІД ЗВІЛЬНЕННЯ РОМІВ З РАБСТВА У РУМУНСЬКИХ КНЯЗІВСТВАХ

Національний контактний пункт з питань ромів у складі Міністерства Європейських фондів, спільно з Міністерством культури та Національним культурним центром ромів «Romano Chero», організували 19 лютого важливу подію – «160 років від звільнення ромів із рабства у Румунських Князівствах», яка відбулася в залі «Auditorium» Національного музею мистецтв Румунії.

У заході взяли участь прем'єр-міністр Румунії Дачіан Чолош, представники Міністерства Європейські фонди, а також представники дипломатичного корпусу, організацій національних меншин Румунії, державних органів і громадянського суспільства.

20 лютого ромська меншина Румунії ознаменувала 160 років з дня скасування її рабства румунським господарем Барбу Штірбей. Це була одна з головних реформ румунських князівств. Майже п'ять століть рабства залишили слід на положенні ромів, який зберігається й сьогодні, і тому стратегії і програми соціальної інтеграції є особливо важливими, – підкреслили представники Міністерства Європейських фондів.

У своєму вітальному листі, якого прочитала Сіміна Тенесеску, президентський радник з Департаменту інституційних та конституційних реформ, президент Румунії Клаус Вернер Йоганніс зазначив:

«На жаль, життя ромської меншини залишається позначеним відсутністю економічної інтеграції та національних систем освіти, соціального і медичного страхування. Неподолані і явища соціальної ізоляції і сегрегації і, в певній мірі, небажання прийняти власну етнічну та культурну самобутність. Випадки дискримінації ще не зникли. Після 160 років від скасування рабства не всі роми є громадянами. Значне число з них немає документів, що засвідчують про особу, позбавляючи їх будь-яких перспектив щодо інтеграції в національні системи освіти, охорони здоров'я, соціального забезпечення та прав, передбачених Конституцією...».

Михайло ТРАЙСТА

МНОГІЇ ТА БЛАГІЇ ЛІТ, ШАНОВНІ, ДОРОГІ ЮВІЛЯРИ!

1. Івана ПЩУРУ (1 лютого 1947 р.) – Вікарія Українського Православного Вікаріату в Румунії із центром в місті Сігеті, що на Мараморощині, пароха церкви Св. Іллі в Рускові, уродженця українського марамороського села Кричунів, яке межує з Україною на річці Тиса, доброго пастиря свого стада.

2. Флоріна МИХАЛЕЙКА (3 лютого 1971 р.) – колишнього голову Тульчанської філії СУР. Випускника Дрогобицького Факультету - математика-інформатика, Україна. Як вихідцю з-між задунайських козаків, студіювати в Україні це дало немало гордості своєму українському походженню. Один період займав посаду голови Тульчанської організації СУР. З нагоди сповнення 45-ти років вітаємо та бажаємо йому На Многая Літа!

3. Івана ЛБЕРА (5 лютого 1932 р.) – голову Карашсеверінської організації СУР та першого заступника голови СУР, викладача музики, диригента Копашильського хору «Зелена ліщина», вокального гурту «Копашілянка», мішаного Карашсеверінського хору «Голос українців», композитора, автора 9-ти збірок українських пісень, вихідця українського марамороського села Русково, випускника Сігетської педагогічної школи та випускника Бухарестської консерваторії. З самих початків, як випускник Сігетського педучилища, призначений до с. Копашиль, де включається активно в організування художньої самодіяльності. Багато років - директор школи цього села.

4. Аурела ДАН (6 лютого 1946 р.) – талановитого марамороського художника, випускника Клузького Інституту Художніх Мистецтв «Іон Андрееску». Пан Аурел завжди з охотою робив написи на всі українські події, які відбувалися у Верхній Рівні. Деякий час працював викладачем у Верхньорівнянській восьмирічці. Одружений п. Аурел з учителькою Іляною Дан, заступницею голови Жіночої організації при СУР. Зимові марамороські пейзажі його одна з головних тем своїх робіт, і не тільки. Пан Аурел Дан співпрацював ще з «Новим віком», надсилаючи нам свої роботи, які ми дуже часто публікували. З нагоди сповнення 70-ти років від

народження бажаємо п. А. Дан багато здоров'я, гарних виставок своїх робіт та На Многая Літа!».

5. Ірину КОВАЧ (19 лютого 1955 р.) – публіциста-коментатора, випускницю українського відділення Сігетського ліцею ім. Драгоша Воде, Мараморощина, та Бухарестського університету, спеціальність українська мова. З 1 березня 1980 р. працює в газеті «Новий вік», з 1989 р. її продовжувача – «Вільне слово». Співзасновниця з 1989 р. Союзу українців Румунії, а з 30 жовтня 1991 р. – Жіночої організації. Українське виховання, яке їй всадили батьки, робить її відданою працівницею СУР разом зі всією родиною та сім'єю на користь українства в Румунії. Разом із мужем, головним редактором г. «ВС» та відомим письменником Іваном Ковачем і сином-адвокатом Лавріном, який деякий час, ще в студентські роки, працював кореспондентом і дописувачем до «Curierul ucraïnean» на юридичні теми, і не лише, багато свого часу і сил віддала на працю в українській громаді на підвищення культурного рівня і захисту українства Румунії. Після Грудневої Революції в Румунії багато років працювала й безплатно, щоб врятувати г. «Вільне слово» і щоб довести її до сьогодні – до її 68 річчя.

6. Адріану ГОРВАТ (24 лютого 1983 р.) - випускницю Українського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка м. Сігет, Мараморощина. Народилась Адріана в с. Русково в українській родині.

В 2008 р. закінчила Юридичний факультет Християнського університету «Дімітріє Кантемір» м. Клуж-Напока. В 2010 р., після закінчення факультету, записалася на Мастерат в м. Клужі зі спеціальності Кримінальна та судова справа. Насьогодні працює в дитячому садку у селі Мікула, повіт Сату Маре, українське відділення.

На Многії і Благії Літа!

Хай щастить Вам у всьому!

ЦЕНТРАЛЬНИЙ ПРОВІД СУР

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

Наша сучасниця – мати, подруга, кохана, – та, яка завжди поруч, іде нам назустріч, підтримує нас в усьому тому, що вважає за добре, за справедливе. Наша сучасниця бажає бути рівною своєму мужу, хоче ділитись і радістю, і смутком з ним, бажає бути підтриманою в тій мірі, в якій і сама підтримує і терпить, якщо потрібно.

Наша сучасниця – письменник, викладач, лікар, інженер, але і хлібороб. В цьому великому процесі технологічної доби розвиває вона свої природні здібності, є творцем основної клітини суспільства – Родини. В цьому проявляється її сила й вартість. Перед нашою сучасницею завжди було нелегке завдання – збереження нашої національної ідентичності, свідомої української християнської родини, передавання цих вимог майбутнім поколінням.

Рубрику веде
Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Пані ІЛІАНА ШЕЛЕВЕР-ВАСІЛЄВ: «Без Бога – ні до порога»

Народилася пані Іліана 13 березня 1973 року у великому українському селі – Ремети – у багатодітній сім'ї, в якій росло одинадцятьох дітей. Батько – Василь Шелевер – працював на будовах, а мати – Іліана – була домохазяйкою, бо куди могла піти від дітей своїх, від Івана, Мигалія, Віорела, Василя, Володі, Анни, Віктора, Іліани, Марії, Миколи та Марти? Була постійно з ними.

– Мама була дуже працювитою жінкою. Багато вишивала – сорочок-гуцулок для дітей та старших односельчан, а також і в Україну. А ще вона любила плести, бо треба було це робити для дітей. Згодом навчила всіх, і дівчат, і хлопців, плести для себе светри та шити штани, – каже пані Іліана.

Вона успадкувала хист для ручної роботи від своєї матері. Коли їй виповнилося 14 років, пошила перші штани, які вийшли «дещо незграбними», – як каже сама, – але інші були вже кращі.

У 16 років училася в десятому класі і літом, під час канікул, почала працювати на фабриці «Мара» у місті Сігеті, а у 18 років заснувала у Реметах ательє та стала шити плаття, штани і костюми. Дуже багато часу працювала, щоб усе було бездоганне, бо добре закарбувала в своїй пам'яті мамині слова: треба старатися доти, поки вийде усе гарно, та ще його потрібно й закінчити справно.

– Але це вдається, якщо робити із любов'ю, – каже пані Іліана, яка пам'ятає мамині слова, і в своїй праці опирається на тих порадах...

Згадує, що дуже бажала стати викладачем математики, бо любила і розуміла цей предмет, отримувала гарні оцінки, але не мала можливості далі вчитися.

– Пані Іліано, Вам не важко весь день сидіти за машинкою та шити? – запитала я.

– О, ні, мені не важко шити, то мамі було важко нас ростити та вчити, але якщо діти послушні, то все гаразд. Ми дуже часто чули, як мама наказувала татові, аби нас не бив за будь-яку дрібну провину, бо дитину треба переконати в тому, що вона помилила, треба їй простити, а тоді вона вже дасть собі справу, що помилила, але коли їй простити, то вона більше не буде так робити, – ще каже пані Іліана.

Коли їй виповнилося 25 років, вона подалася на заробітки до Франції. Там доглядала дитину, але та робота не притягала її, і через якийсь період надбала й... депресію.

Після виздоровлення познайомилася із одним хлопцем-українцем і подалася на ревелійон до Англії. Там весь час розмовляла по-українськи... Незабаром у дверях появився гарний, високого росту чоловік. Вона побачила його і сказала: Це «мій суджений», і вже через якісь хвилини він підійшов до неї і запросив на танець. Опісля розказував їй багато цікавого і вони згодом покохались. Це була любов з першого погляду, як кажуть.

– Все було дано від Бога, бо «Без Бога – ні до порога», як мовить старе прислів'я, – зазначає молода жінка.

Він запросив її до себе. Хата його стояла на березі річки Сени. У кімнаті було багато-багато квітів та прекрасних картин. Всюди панувала чистота і порядок.

Вона там у нього і залишилася.

– Муж мій – добрий, душевний, чесний, поважає мене та любить мене, як Бога, але і я його люблю так само, – тому скажу про нього кілька слів, – каже п. Іліана.

– Батько його народився у Санкт-Петербурзі у сім'ї аристократів. Під час революції утік до Франції – в Париж, де закінчив «Мистецьку школу».

Одружився із французенкою і після двох років народився мій майбутній муж.

Коли йому виповнилося 20 років, то поступив до тієї ж школи, що і його батько. Він талановитий художник. У нього дуже багато прекрасних картин.

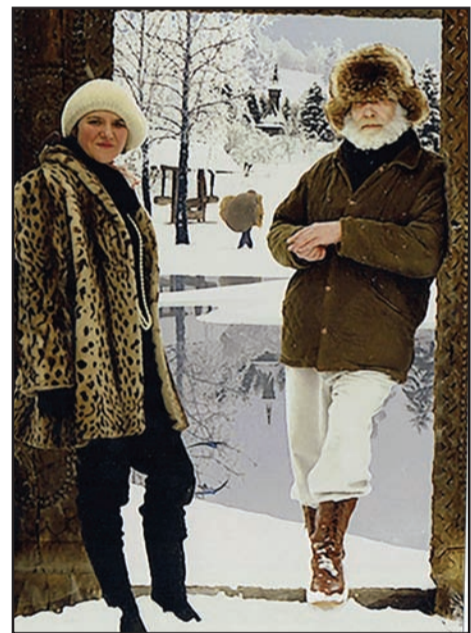

Її муж бачив, як вона працює, то й знайшов їй роботу у Чорногорії. Тут робила прототипи.

Працювала і в Югославії – виробляла теж прототипи для багатьох домів мод.

У пана Марковича працювала 1 рік, а опісля у Еви Робінсон та пана Франса Петровіча – аж 7 років. Працювала у фірмах, або ательє у Парижі: CHANEL, HLAN MANUCHIAN, GERARD, DAREL, DOVER NOAR, IZABEL MARAN.

Через деякий час затужила за своїм рідним селом, за батьківщиною, за рікою Тисою, яка то тихо, то бурхливо тече в

далечині і в якій вона купалася, за Сігетом, де вчилася, і тому повернулася на батьківщину, у рідне село.

Тут обладнали стареньку школу, і коли все було готове, то їх звідти вигнали. Так вони переїхали до Сігету і побудували собі будинок, де шують і виставляють свої роботи.

Вони були запрошені організувати виставку у залі Сігетського радіо у 2009 році. Від того року їх шукають багато бажаючих мати від них гарні, модні роботи.

Їх шукають учениці та студентки, щоб пошити їм плаття для закінчення школи та факультету.

2010 року відбувся у галереї Васильєв перший парад із 50-ти штуками середньовічних робіт – кожна по одній штуці.

Для однієї штуки такого одягу працювала від 250 годин до 300 годин. Працювати досить важко, не легко, але вона щаслива жінка. Вже замужем 16 років, а муж у всьому підтримує її, а вдома готує смачну їжу, бо дуже добрий кухар, але й художник!

(Закінчення на 10 стор.)

Марія ЧУБІКА

ЮВІЛЕЙНИЙ «БЕНКЕТ» ІДЕЙ

Читаючи цікавий збірник статей, що появився в Чернівцях половиною 2015 року на пошану д-ра Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича та Сучавського університету «Штефан чел Маре» професора Володимира Антофійчука у 60-річчя його народження, у моїй уяві шановний ювіляр постає як достойний колядковий господар, що сидить за Святвечірнім столом поряд з милими йому гостями, і всі вони разом «радочку радять», тільки не «про веснування», а про пошуки істини в тій чи іншій галузі філології в найширшому її значенні, у релігієзнавстві, чи в імагології тощо, адже ж заголовок збірника – «У пошуках істини» – синтезовано сугерує якраз націленість авторів статей на виявлення істинного в обговорюваних ними питаннях, чим він відрізняється від інших видань такого типу, будучи захоплюючим «діалогом» співучасників на своєрідному ювілейному «бенкеті» ідей, які, навіть якщо, як правило, бувають суб'єктивними, зазвичай відносними, у гуртовій конфронтації здобувають чи створюють враження здобуття істинності, розуміється, не остаточної, а часткової і поетапної, надаючи все ж такі «діалогічні» атмосфері співучасників помітного «бенкетного» блаженства. Видимо ж бо, що один лише Ісус Христос міг безпомилково зізнаватись своїм учням стосовно справжньої істинності: «Я – дорога, і правда, і життя».

Подібно роковому величальному обрядодійству, здійснюваному гостями в хаті обколяданого господаря, в цьому збірнику вітальні, вшановуючі та доброзичливі «слова» направили ювіляру учасники ювілейного «бенкету» – Надзвичайний і Повноважний Посол України в Румунії Теофіл Бауер, вчені Інституту літератури НАН України Микола Жулинський, Микола Сулима, Сергій Гальченко та Геннадій Нога, ректор ЧНУ С.В.Мельничук, декан філологічного факультету Борис Бунчук та продекан Олександр Попович, професор Богдан Мельничук – за дорученням оргкомітету очолюваної Володимиром Антофійчуком кафедри української літератури ЧНУ, редакція журналу українських письменників Румунії «Наш голос» у статті, замисленій в сквородинівському «ключі» («Як радісно, приємно і мило, коли друг присутній і разом з вами втішається...»), і, не з-поміж останніх, – представники Сучавського університету, в якому ювіляр викладає з 2005 р., Анджела Робу та Дорел Финару, які уважають його «хрестоносцем ідеї українства», праця якого, – оцінюють вони, – «є величезним внеском у пізнання української культури в Румунії, в Європі та у світі». Для сучавських колег, – наголошують автори вітального «слова», – Володимир Антофійчук означає і втілення патріотизму, палкого борця за принципи українства, за виявлення особливостей української мови, літератури та культури у світі. Завдяки йому, – зізнаються вони від імені сучавських румунських вузівських викладачів, – «і ми краще зрозуміли сьогоднішню святу боротьбу українського народу за утвердження його національної та культурної ідентичності». Важливою, доповнюючою складовою істинного іміджу Володимира Антофійчука – видатного вченого – відмічений представниками Сучавського університету найважливіший напрямок його літературознавчої ексегези: – інтерференція світу Біблії із світом літератури, структура біблійного і літературного дискурсу, адаптація біблійних форм, мотивів та образів у художній українській літературі та ін., що становить найважливіші доступи до розробки даної теми в сучасному українському літературознавстві.

Вшановуючі слова направили ювіляру й інші цінителі його доробок, такі, як архієпископ Ігор Ісиченко, Ігор Набитович з університету імені Марії Кюрі-Склодовської з м. Люблін (Польща) та багато українських побратимів, які, як відзначає Андрій Гречанюк у «Колядці на честь світлого празника народження Володимира Антофійчука», «зішлись віншувати і вітати», побажати «Щастя-миру і добра! Достойному Володимирі днів на многії літа!», всіма вважаючи його своїм героєм – «De Noster Heros».

Дана підсумовуюча оцінка вповні оправдана, бо дотеперішні вузівсько-викладацькі та наукові доробки професора Володимира Антофійчука воістину дуже багаті. Адже, окрім зразкового виконання обов'язків професора і завідувача кафедри української літератури ЧНУ, він уже так багато років викладає в Сучавському університеті, видає потрібні посібники, виконує свою напучуючу менторську місію і, що є, може, вершиною доробок, продовжує в сучасних умовах споруджувати і зміцнювати «міст» українсько-румунських відносин, які детально конкретизуються його постійними контактами з українськими письменниками Румунії, про яких, як про корифея нашої поезії Івана Ковача, про покійних Стапана Ткачука і двомовного письменника і викладача Бухарестського університету Стеліана Ґрую, чи про оригінального письменника, авторитетного критика і публіциста Михайла Михайлюка, пише цікаві, проникливі і всеохоплюючі розвідки, оскільки йому збоку, з висоти Чернівецького Храму науки і культури значно видніше, ніж нам, кільком тутешнім, поглинутим у власному «соусі».

Продовжуваний Володимиром Антофійчуком українсько-румунський «діалог» конкретизується також його участю на організованих Бухарестським та Клузьким університетами міжнародних наукових сесій та симпозіумів, на яких він представляє по-сучасному замислені доповіді, які урізноманітнюють і «освіжують» обговорювану проблематику.

Володимир Антофійчук постійно бере участь на урочистостях, які часто проводяться в Румунії з нагоди вшанувань пам'яті Ольги Кобилянської та Сильвестра Яричевського, з нагоди відзначення круглих роковин керованого Іваном Ковачем «Вільного слова» чи, недавно, «Нашого голосу».

Вивчення Володимиром Антофійчуком української літератури Румунії розглянула у вміщеній у збірнику-розвідці Ярослава Мельничука («Володимир Антофійчук та його дослідження українського письменства Румунії»), оцінку перевидання Антофійчуком праці Сильвестра Яричевського («Перевидання праці Сильвестра Яричевського «Ein Dichter der Liebe und des Protestes») та його курсу літератури для студентів-україністів Сучавського університету («Цінний університетський посібник з української літератури»), як подав у збірнику автор даної статті, а про діяльність професора Антофійчука в Сучавському університеті та поза його стінами вперше вичерпно подав у своїй статті Іван Кідещук («Володимир Антофійчук як професор Сучавського університету «Штефан чел Маре»), сповістивши одночасно про їхній спільний цікавий і оригінальний задум – видання двомовної книги-альбома «Румунія в житті і творчості Ольги Кобилянської».

За усталеною народною традицією, на рокових святкових навідуваннях господар зазвичай представляв його гостям здобуте ним у господарстві протягом трудового року, що гості схвалювали, обговорювали, представляючи, інколи, і свої здобутки. Більш-менш подібну «картину», але здійснену з даних сфер сучасної української та порівняльної літературознавчої науки, бачимо в рецензованому збірникові. Так приблизно поступає і достойний господар-ювіляр Володимир Антофійчук. У статті «Він зберіг у серці тепло рідної мови і культури»: Денис Онушук – український письменник Румунії, представляючи його як людину, «яка з волі суспільно-політичних подій опинилася поза межами рідної землі, але не дала себе розчинити в морі чужинецьких культур і традицій, ревно оберігаючи пам'ять про свій рід», відзначає «творчі його зв'язки з багатьма літераторами України й Румунії», і той факт, що «його роль і значення в становленні й розвитку української літератури Румунії надзвичайно важливі», з чим можна погодитися, маючи на увазі хоча б не раз згадуване Степаном Ткачуком чи, інколи, Юрієм Павлішем й іншими, його поетичне опікунство віршотворцями-початківцями колишніх сігетських українських педшколи і лицю, художньо зразкову власну творчість, яку можна було наслідувати, чи його напучувальні виступи у пресі, критичніші, здається, в закордонних публікаціях.

Тематика науково-дослідницьких праць професора Володимира Антофійчука різноманітна. Вражаючим і мажорним його науковим зацікавленням є питання «Біблія і українська література», як це відзначили раніше згадувані представники Сучавського університету. З вибраної лише (!) бібліографії його праць, складеної директором Наукової бібліотеки ЧНУ кандидатом філологічних наук Михайлом Зушманом і включеної до ювілейного збірника, впливає той факт, що цьому питанню Володимир Антофійчук присвятив чи не найбільшу увагу і різносторонньо обґрунтував його у приблизно 74 статтях (!) із 119 вичислених, 5 з них будучи надруковані в Румунії (Subiectul evanghelic al lui Iuda Iscarioteanul și transformarea lui în literatura ucraineană a secolului al XX-lea, Colocviul internațional «Omul și mitul», Suceava, 2005, – «Universitas XXI», Iași, 2006, p. 49-54; Новий Завіт і українська література: теоретичні аспекти // «Romanoslavica», vol. XLIV, 2009, p. 45-54; Понтій Пилат в українських і світових літературних версіях // «Наш голос», № 184, 2009; Новий Завіт і українська література XX століття // «In Honorem Magistri Onufrii Vințelers». Coordonator Diana Tetean, Editura Napoca Star, 2011, p. 73-81), а інші надруковані у Польщі – Євангельські мотиви в українській літературі XX ст. // «Warszawskie Zeszyty Ukrainoznawcze». – Т. 11-12. – Warszawa, 2001. – S. 249-256; Євангельська проза Наталени Королевої // Ukraina: teksty i konteksty. Księga Jubileuszowa Profesorowi Stefanowi Kozakowi w siedemdziesiątą rocznicę urodzin. – Warszawa, 2007. – С. 439-449.

(Далі буде)

Іван РЕБОШАПКА

Про «Новий вік»/«Вільне слово» та деякі прижиттєві кроки Павла Шовкалюка

Хочеться мені написати до вас тепер про роль, яку відіграла ця газета в житті мого чоловіка і з якою повагою говорив він про неї, як тільки появлялася нагода. Хоч я не наважуюся говорити про Павла як про журналіста, все-таки, його життя було пов'язане з навичкою писати до газет ще за шкільних років. І така робота приносила йому неабияке задоволення, тому що він вирубував і ліпив майже кожен свій надрукований текст. Зберігається і досі та його записна книжка в зелених обкладинках, яка стала вдвічі товстіша внаслідок всіх тих ліпінин.

Про цю українську газету, засновану у травні 1949 року, знали навіть його бухарестські колеги. Лише так змогли дізнатись про його адресу колишні колеги з офіцерської школи, тоді, коли так довго відшукували його, щоб зможти зустрітися і з ним з нагоди п'ятидесятирічної зустрічі. (Можливо, що саме це був той момент, коли і зародилася в нього думка про нову книжку, яка б носила заголовок „Автобіографічні п'ятидесятирічки“). Про цей щасливий випадок і сам Павло написав короткий текст, який був надрукований вже після його смерті: в другій половині 2014-го року.*) Я дістала дозвіл від авторів книги передати його і вам. В тій же книжці надруковані дві сторінки вже з таким заголовком: IN MEMORIAM: PAUL ȘOUCALIUC.

Так сталося, що він не встиг, на жаль, побачити надрукованими навіть свої останні статті та вірші, які вийшли в березні 2014-го року у всіх п'ятьох українських часописах. Він це передчував. І тому подзвонив до кожної редакції, щоб довідатися наперед про їх долю. Передчував і те, що не

встигне надрукувати і свою останню книжку. Тому залишилася ця справа на мене.

Павло мене добре розумів, знав, що в мене бракує хист до писання, тому ніколи не заставляв і саму мене до такої справи. Проте завжди любив прочитати мені свої вірші чи статті перед тим, ніж посилати їх до редакцій. В останні роки, відколи появилися комп'ютери, і моя роль поширилася, бо я була не лише першим читачем його віршів та кореспонденцій, а стала ще й його техноредактором. (Є така фотографія, де я знаходжуся в даній ролі навіть і тоді, коли ми знаходилися на морі в Італії. Бо він і звідти надсилав свої кореспонденції до наших українських часописів).

Нижче подаю короткий уривок з рукопису, де мова йде про українську газету.

П'ЯТИДЕСЯТИЛІТТЯ ОФІЦЕРСЬКОГО ЧИНУ

«Наприкінці зими 2010 року задзвонив мій квартирний телефон: „Це помешкання пана Шовкалюка?“. На мою негайну відповідь одобрення послідувало нове запитання: „Шовкалюка Павела, чи Паула, будь ласка.“, „І те, і се“, – дозволив я собі пожартувати з моїм незнайомим співбесідником, який, незгідний, далі продовжував „допит“: „А в паспорті, як

пише?“ „Та тільки Паул!“ „Дивно, що в наших документах написано лиш Павел...“ Бесіда ж була про „документи“, котрі існували в руках моїх камарадів із офіцерського технічного училища, котре я закінчив у серпні 1960 року. Значить, незабаром сповниться рівно півстоліття відтоді, а мої бувші колеги, теперішні полковники-пенсіонери, вирішили організувати зустріч в Бухаресті з цієї нагоди. А мене дуже тяжко відшукали. Щастя, що мій тодішній друг та колега класної партії Аурел Пентелеску пригадав, що я писав колись поезії, котрі друкував в українських газетах Румунії. Тож поінтересувалися в СУР, дізнавшись, таким чином, де я мешкаю і який номер мого телефону».

*) „CARTEA CU PRIETENI. Mărturii. Impresii. Amintiri. AUREL PENTELESCU LA 75 DE ANI“ Editgraph, Buzău, 2014.

Валерія ШОВКАЛЮК

БРОДИНА – БУКОВИНСЬКЕ СЕЛО

(географічні, історичні та соціальні довідки)

(Продовження. Поч. в попередньому номері)

Фауна (світ тварин) є представлена всіма видами тварин, характерними смолистим та листяним лісам, а щодо авіафауни, треба зазначити присутність тетерів, а ще березового півня та сокола (*Falco vespertinus*). Від першого слова цієї латинської назви походить топонім Фалкеу.

Щодо іхтіофауни (світу риб), треба зазначити присутність

форелі (українське слово німецького походження «Die Forelle»), які почали зникати через забруднення гірських вод. По долині р. Бродина на 12 км знаходиться центр вирощування форелі.

Населення. Знаходячись в центральній частині Буковини, с. Бродина, його жителі зазнали окупацію та наслідки габзбурської політики. До 1775 р. Буковина належала Молдові, після чого перейшла під панування Габзбурської Імперії (Австрії) до 28 листопада 1918 р., коли вона з'єдналася з Румунією.

Між 1775-1786 рр. в Буковині встановлено військову адміністрацію, після чого, втративши автономію, вона перейшла під адміністрацію Галиції – до 1857 р. В цей час румунське населення зросло в 4 рази (від 52 000 до 200 000 жителів), а число колоністів (поселенців) німців, поляків, євреїв, угорців, словаків, вірмен зросло в 15 разів (від 4000 до 60 000), число рутенців, як тоді називали українців, в тому числі гуцулів, в 21 раз.

Переселення гуцулів з Галиції на Буковину було викликано економічними, політичними, релігійними та військовими причинами. На початку XVII ст. кріпаки, в тому числі і гуцули, були змушені виконувати 80-100 днів панщини, а у наступних століттях дійшло до 150 днів панщини. В той час у Молдові румунські кріпаки виконували 12 днів на рік на користь своїх хазяїв.

Інший мотив переселення – це тільки подавані румунською державою на користь колоністів щодо отримання земель безплатно, або за малу ціну.

(Далі буде)

Юрій КЕРА

ЦЕРКОВНА ПІСНЯ ЄДНАЄ УКРАЇНЦІВ

На запрошення отця диякона Юрія Федіва, голови «Львівського крайового ставропігійного братства св. ап. Андрія Первозванного», церковний хор села Верхня Рівна мала можливість взяти участь у XIX-му міжнародному фестивалі «Прощання з колядою».

Захід цієї події відбувся 7-ого лютого в неділю у м. Львові в приміщенні Дра-

(МАЛЕТИЧ), предстоятель УАПЦ в Україні, який зазначив у своєму вітальному слові, що завжди церква єднала століттями українців не тільки Галичини, але й українців з різних держав, як з Румунії, так і з Польщі, завдяки чого вони присутні і на цьому фестивалі.

Таким способом стараємося відзначити давні традиції, збирати всіх своїх дітей в одну родину, тому що це дорогоцінний

VII-го з'їзду Союзу українців Румунії місяця жовтня минулого року, маючи в нього велике довір'я, обрали Головою Союзу українців Румунії. Також потрібно принести подяку панові проф. Мирославу Петрецькому – голові Мараморської повітової організації українців Румунії, маючи на увазі, що завдяки його опіки було підписано партнерство між церквою села Верхня Рівна та Союзом українців Румунії,

матичного театру ім. Марії Заньковецької. З Господом Богом у серці та безсмертній душі поруч з нами виступали українські церковні хори не лише з міста Львова, а також з інших областей милої України. Поруч з нами церковна пісня і молитва об'єднала українців Польщі, тому що, також на основі запрошення, від управи Братства міста Львова на цей фестиваль прибули два церковні хори українців Польщі, яких разом було зверх тридцятьоро.

На відкритті цього фестивалю взяли участь Блаженніший Митрополит Макарій

скарб нашої національної ідентичності. Пан Андрій Садовий, мер міста Львова, де нараховується понад вісімсот тисяч жителів, у своєму вітальному слові оцінив організаторів та всіх присутніх в приміщенні Драматичного театру, який нараховує тисячу місць, на цей час будучи переповнений. Поруч з іншими церковними хорами, і наш церковний хор оцінили, і нам присвоїли диплом.

Вся заслуга і подяка належать панові Миколі-Мирославу Петрецькому, одному з наймолодших українців, якого учасники

і таким чином було нам забезпечено транспорт та нічліг на два дні в готелі «Галактика» у Львові.

Завдяки їх старанню та старанню сільського голови організації СУР Елека Опрішана ми мали можливість взяти участь на фестивалі.

Благодаримо Господа Бога за всі ваші цінні від СУР внески і бажаємо, щоб і відтепер надалі церковна молитва, церковна пісня завжди єднали всіх нас українців.

Симона ЛЕВА

Вітаємо з Міжнародним жіночим днем!

Дорогі жінки! Любі наші матері, бабусі, сестри, донечки, внучки!

Прийміть щирісердечні вітання з нагоди свята весни, ніжності та кохання. Ви, дорогі наші, робите цей світ прекрасним і добрим, сповненим усмішками і радістю. Тому ми, чоловіки, завжди схилимо голову перед вашою чарівністю, ніжністю, красою. Саме жінка дає життя і є берегинею найбільших його цінностей, вона підтримує тепло родинного вогнища, береже українські сімейні традиції і передає їх наступним поколінням.

Ви даєте нам нові сили, допомагаєте стати кращими, добрішими, впевненішими в собі. Для цього необхідний особливий жіночий такт, інтуїція, терпіння, витримка – ті дивовижні якості, яких так часто не вистачає чоловікам.

Бажаємо Вам здійснення життєвих планів, надій і мрій, миру в державі та

всьому світі. Хай кожний день нашого життя наповнюється добрими вітками та ділами, вагомими досягненнями, приємними подіями!

КОРОЛЕВИ ВЕСНИ

*Зі святом весни, краси і любові!
Хай щастя і радість несе кожна мить,
Усього в житті хай буде доволі,
На кожному кроці завжди хай щастить!*

* * *

*Весна пробуджує природу,
А жінка їй дарує вроду,
Усе найкраще на землі –
Для Вас, шановні, дорогі!*

*Нехай добро, натхнення й мрії
Завжди в душі Вашій живуть,
Ваші серця хай щастя гріє,
Бо Ви і весна – єдина суть.*

*Нехай Вам завжди всміхається доля,
Хай шириться простір для сонячних днів,
Хай близько вклоняються квіти докола,
Бо Ви у цей день – королеви весни!*

З повагою Юрій ЧИГА –
голова організації СУР
с. Ульма Сучавського повіту

Психологічний портрет державного діяча Гетьмана Богдана Хмельницького

(До 420 років від народження славного гетьмана)

(Закінчення. Поч. у попередньому числі)

Він підтвердив три коаліції, щоб могли здійснити це: Українсько-Кримська, Українсько-Московська і третя – Україна з Швецією, Семигородом (частина Трансильванії), Бранденбургом, Молдавією і Валахією. Уже в листопаді 1648 року гетьман виступив проти військ Польщі під Львовом, кинувся на польську фортецю до ріки Вісли, але вибори в Польщі нового короля припинили війну; Богдан Хмельницький дав згоду на перемир'я і вернув в Україну. В 1651 році під Берестечком зазнав поразки, а битва під Білою Церквою не принесла слави. Татари були ненадійними союзниками. Лише цар Росії, «єдиновірний», може бути найкращим союзником, – подумав Богдан Хмельницький.

Так 1 вересня 1653-ого року в Москві Земський собор вирішив взяти козацькі війська під свою опіку, а 8(18) січня 1654-ого року відбулася Переяславська рада, яка прийняла рішення про воз'єднання України з Росією. Союз із Московщиною виходив із тверезих, реальних вимог української політики – остаточний розрив з Польщею. Військова допомога була найціннішою для Української держави. В Успенському соборі після зачитання царської грамоти Богдан Хмельницький вимагав, щоб посол царя Алексея Михайловича, Бутурлін, склав присягу, яку склали гетьман і козацька старшина на тім, «щоб бути їм із землею і городами під царською великою рукою недоступна». Про збереження прав в Україні ніякого письмового

договору з сторони Москви не було укладнено. Тому не хотіли скласти присягу цареві Іван Богун, Тетеря, Іван Сірко, Петро Дорошенко, Уманські козацькі полки, митрополит і козаки Запорізької Січі. В березні 1654 року було вирішено віддати Україну під протекторат Московської держави, але зберігати права, вільності війська запорізького – 23 пункти документу були відправлені в Москву. Сам Хмельницький неохоче прийняв становище царського васала. Він не гадав піддаватися під керівництво Москви; як при всіх давніх політичних комбінаціях, так і тепер, гетьман не рахувався з накиненими зобов'язаннями, а йшов своїм власним шляхом до збереження і зміцнення влади і української держави.

Життя після Переяславської Ради було нестерпне і важке. Виникли суперечності між Україною і царською Росією. Вже в 1655-ому році в кампанії проти Польщі Москва хотіла домінувати в західних областях. Захоплення Мінська, Смоленська, Вільного не принесли бажаних привілеїв гетьманові. Тим більше, Москва підписала угоду з Польщею без того, щоб захистити інтереси України. Ці сутички були поштовхом виникнення нової коаліції з Швецією, Прусією, Литвою, Семигородом, Молдавією і Волощиною.

З Молдавією Богдан Хмельницький мав ще до воз'єднання 1654-ого року близькі відносини. Василе Лупу, воєвода Молдавії, уклав союз з Богданом Хмельницьким; для України Молдавія мала значення як торговельний шлях до Туреччини. Настільки зблизилися Богдан Хмельницький і Василе Лупу, що останній погодився віддати свою доньку, красуню Руксандру, за сина гетьмана Тимоша. На жаль, Тиміш помер в битві коло Сучави, захищаючи інтереси свого тестя. Так гетьман не мав біля себе відважного сина. Остання коаліція протистояла Москві з одного боку, а Польщі та Криму з другого боку. Європейські країни вірили в хист, тверду руку, мудрість і серйозність Богдана Хмельницького. Але гетьман тяжко захворів, а в 1657-ому році помер в Чигирині, і не зміг довести до кінця свою ідею – здійснення Великої України, – сильної і могутньої держави в Європі.

Унів. професор Михайло КРАМАР,
Доктор психологічних наук

«НАША СУЧАСНИЦЯ»

(Закінчення. Поч. на 4 ст.)

У нього багато прекрасних картин, які виставлялися у Венеції та Сантієго. Недавно отримали запрошення поїхати в Америку. А потім несміло кажу: дуже шкода, пані, що у Вас не все в порядку зі слухом.

– Для мене це не проблема, що не чую, – головне, що слухаю, – мовила вона і усміхнулася.

Усміхнулася щаслива жінка! – подумала я.

– Правда Ваша, пані Іляно! – сказала я зі сльозами в очах, подякувала їй за щирі слова і за те, що вона погодилася поговорити зі мною.

Бажаю Вам і Вашому мужу щасливого Нового року та ще багато радісних років прожити разом із мужем, дальших успіхів у праці, міцного здоров'я, натхнення, творчої уяви для нових моделей, які б радували сігетських дівчат та жінок!

Я дивлюся на ще молоду, вродливу жінку, люблю її високою, стрункою поставою, а в голові бушують думки: та ж вона гарніша від багатьох манекинщиць!

А це – жива правда.

Посольство України в Румунії ПРЕС-РЕЛІЗ

22 лютого 2016 року

Заява Міністерства закордонних справ України щодо роковин незаконної окупації РФ Автономної Республіки Крим і м. Севастополь

Два роки тому Російська Федерація, вдавшись до збройної агресії проти України, розпочала процес переписування післявоєнної історії, порушила норми міжнародного права, які є основою мирного співіснування. Росія перестала бути частиною цивілізованого світу та перетворилася на державу-парію.

Російські військові в зеленій уніформі без знаків розрізнення стали символом гібридної війни, а їхня висадка в українському Криму поклала початок зухвалому нехтуванню Кремлем міжнародного права та прав людини на окупованому півострові. Під російською окупацією Крим став «сірою зоною», де панують безправ'я, терор, залякування, викрадення та тортури. Окупаційна влада системно і масштабно порушує основоположні права і свободи громадян, веде приховану війну проти дисидентів, знищує ознаки мовної, релігійної, культурної ідентичності українців та корінного населення Кримського півострова – кримських татар. Дії російської влади, спрямовані на заборону діяль-

ності Меджлісу, а також політичні процеси проти представників кримськотатарського народу в окупованому Криму – красномовно свідчать про свавілля окупантів.

Міжнародне співтовариство висловило одностайну солідарність з Україною у боротьбі проти російської збройної агресії. Демократичні держави світу засудили окупацію, запровадили санкції проти Росії та її керівництва, спрямовані на відновлення цілісності України в її міжнародно визнаних кордонах.

Україна вимагає від Російської Федерації припинити окупацію, репресії та численні провокації проти українських громадян та проукраїнського населення Кримського півострова. Закликаємо міжнародне співтовариство посилити політико-дипломатичний тиск на Росію як державу-окупанта та підтримати ініціативу України щодо створення міжнародного майданчику з метою обговорення питань, які життєво важливі для мешканців окупованого півострова та усього світового співтовариства.

«ГЕТЬМАН УКРАЇНИ ПИЛИП ОРЛИК: МОЛДОВСЬКІ ТА РУМУНСЬКІ ШЛЯХИ»

(Продовження з 23-24 н-ра 2015 р.)

Методом підкупу Бистрицького – колишнього управителя маєтків І. Мазепи в Україні – А. Войнаровському вдалося, за словами П. Орлика, отримати 180 тисяч дукатів, понад 200 тисяч риксдалерів, гетьманських військових клейнодів, діамантовий письмовий прибор І. Мазепи у 20 тисяч риксдалерів, оздоблену діамантами шаблю вартістю 10 тисяч риксдалерів, векселі на позику княгині Г. Дольської та інші коштовності.

Козацька старшина на чолі з П. Орликом, зі свого боку, залишала за собою право на отримання відповідної частини спадщини І. Мазепи. Її представники вважали, що скарб колишнього гетьмана складався й із військових коштів і вони у складних умовах еміграції мали б бути використані на інтереси державної української справи. Отже, утримання козацького війська у Бендерах, канцелярії в Яссах, представництво гетьманства у відносинах з іноземними державами вимагали чимало коштів, яких в силу поспішного покинення України у червні-липні 1709 року майже ні у кого не виявилися.

Основна маса переселенців – тисячі вояків та членів їх сімей – залишилася у Бендерах та його околицях також опинилася без необхідних джерел для гідного проживання. Як правило, особисті незначні грошові суми та наявні у декого коштовності було витрачено на харчування та облаштування одразу після перетину Дністра. З часом козакам довелося продавати зброю та шукати роботу, яку, за умов перебування на чужині, у регіоні перманентного надзвичайного військового стану, із специфічним національним та соціальним складом населення, до того ж – з різноманітними за суттю віросповіданнями та незнання місцевої мови, непросто було і знайти. Тому багато козаків погоджувалися виконувати важкі чорноробні або сільськогосподарські роботи аби утримувати себе і власні сім'ї.

Найбільш невдоволеними були запорожці. Вони вважали І. Мазепу головним винуватцем їхнього жалюгідного становища на чужині. Ще до прибуття до Бендер вони напали на гетьманський обоз, а також хотіли схопити гетьмана і видати його російському царю. У липні 1709 року запорожці в черговий раз збунтувалися. Щоб припинити виступ і заспокоїти заколотників, І. Мазепа і Карл XII змушені були вдатися до щедрих обіцянок і подарунків січовикам.

Як повідомляли російські урядовці цареві в 1710 році, «...запорожців біля Бендер та в Волоській землі з 4000. А козаки по турках і волохах працюють, сіно косять і жнуть і що де то

заробить, те й мають». Той факт, що присутність Карла XII та І. Мазепи сприяла перетворенню Бендер на місто активного міжнародного військового, політико-дипломатичного спілкування, до якого зростав інтерес у багатьох європейських столицях, у зв'язку з тим, чим там сформувався окремий прошарок еліти, ситуацію не врятував. Наприклад, коли у 1711 році П. Орлику та шведському королю козаки знадобились для участі у поході за звільнення України, вони були вимушені виділити їм кошти на викуплю оснащення та зброї.

Відсутність матеріальних засобів для нормального існування, з одного боку, та продемонстрована непохитна позиція А. Войнаровського щодо скарбу І. Мазепи, з іншого, призвели до швидкої консолідації зусиль лідерів козацької старшини на чолі з П. Орликом та сформування власного підходу до вирішення існуючих на той час проблем – української політичної та військової еміграції.

За колективним погодженням, для цього було вирішено використати авторитет Карла XII, якому маже рік до того – 29 жовтня 1708 року у Бахмачі присягнули на вірність і І. Мазепа, і П. Орлик та який прийняв протекторат над українським народом та Військом Запорізьким.

Всього через чотири дні після смерті гетьмана – 26 вересня 1709 року – П. Орлик власноручно пише у Бендерах унікальний програмний документ під назвою «Покірний меморіал Запорізького Війська до Святого Королівського Маєстату Швеції». Меморандум підписали також Іван Ломиковський – генеральний обозний, Дмитро Горленко – прилуцький полковник; Федір Минович – генеральний бунчужний; Кость Гордієнко – кошовий отаман Війська Запорізького, що засвідчило існування твердого ядра козацької старшини навколо П. Орлика.

За своїм змістом Меморандум далеко виходить за межі звичайного документа про спірне питання щодо прав А. Войнаровського та старшини на спадщину І. Мазепи, що лише прискорило його підготовку, при всьому тому, що королю його було подано 22 жовтня того ж року. Правотворчість, що була реалізована в цьому першому документі лідерів еміграції в Бендерах, стала важливим етапом у розвитку української політичної думки, сприяла формуванню основ держави і права України, була однією з головних передумов появи Конституції П. Орлика.

(Далі буде)

Теofil РЕНДЮК,
Доктор історичних наук (Україна)

«ТАК, ЯК МОВИ НЕМА БЕЗ НАРОДУ, І НАРОДУ БЕЗ МОВИ НЕМА...»

21 лютого 2016 року в унікальному місці – «Мотелі Бучум», розташованому на одному з семи холмів Яського повіту, відбувся захід, присвячений Міжнародному дню рідної мови. Свято було присвячене українській мові, так, як нам не удалось залучити всі меншини. Наше свято пройшло під девізом "Так, як мови нема без народу, і народу без мови нема...".

Серед почесних гостей заходу були голова Союзу українців Румунії пан Микола-Мирослав Петрецький, чинний мер міста Яси пан Михай Кіріка, депутат парламенту від м. Яси пан Сорін Якобан, представник повітової ради пан Ромео Олтяну, депутат міської ради м. Чернівці пан Дрін Роман, представники громадських організацій і компаній, з якими співпрацює наша організація, члени нашої організації.

Захід відкрив голова Яської організації СУР. У своєму вступному слові він підкреслив історію і важливість цього свята, сказавши: «Мовна різноманітність – це еквівалент людської різноманітності. Людство набуло такого успіху на цій планеті завдяки тому, що воно спроможне пристосуватись до найрізноманітніших обставин. Дуже важливо знати, що кожна мова по-різному охоплює бачення світу. Щоразу, коли ми втрачаємо якусь мову, ми втрачаємо ще одне унікальне бачення світу, а спеціалісти стверджують, що напочатку люди говорили приблизно 8.000 мовами, а зараз у світі з 6.000 мов приблизно половина з них під загрозою зникнення...».

Щоб зберегти найцінніший скарб - МОВУ – потрібно докласти чимало зусиль. Святкування Міжнародного дня рідної мови є не тільки гарним та різнобарвним мовленнєвим святом, а й ефективним засобом формування культури толерантного міжнаціонального спілкування.

Гості та учасники нашого свята відчували пошану до усіх мов сучасного світу, дізналися про культурне розмаїття рідного краю, ознайомилися з яскравою та пізнавальною книговиставкою «Перлини рідної мови». Цей захід розширив кругозір усіх учасників. Він відкрив багатобарвний світ рідної мови - своєї рідної для кожного народу й для кожного з нас. Адже визнання та пошана всіх мов є ключем до збереження миру.

Українська мова пройшла нелегкий шлях. Однак, попри всі перешкоди, для багатьох мільйонів людей вона була і є рідною, є мовою їхніх дідів, батьків і буде також мовою їхніх дітей.

У продовженні свого виступу голова Яської організації СУР запропонував учасникам цього заходу новий підхід до проблематики мови в цілому а особливо щодо рідної мови. Щоб вивчення цього питання було більш цікавим, більш привабливим, він запро-

понував присутнім пригадати найцікавіші факти про мову та письменність (наприклад, перша історична довідка про мови, кількома мовами говоримо сьогодні, перша мова у світі, який документ перекладаний на більшості мов і т.д.), що кажуть, говорять іноземці про українську мову, прислів'я і приказки на українській мові. То що, то що.

Святковий захід супроводжувався літературно-музичною програмою на тему української мови студентів нашої меншини та студентів з України (Кіструй Валентина, Попушой Вікторія, Тарацяну Александру, Потлог Серджу), які вивчають у нашому прекрасному місті Яси під керівництвом та супроводом акордеона (проф. Ілля Горovej), срипки і гітари (проф. Васіле Гавріш) та блок-флоти (студент Теофіл Кіріляну).

Наш захід закінчився приємним сюрпризом для учасників, – вони мали можливість скуштувати традиційні і сучасні українські страви, приготовані двома молодими, але перспективними куховарами з міста Чернівців (Дмитро Джофі і Павло Сопівник), під керівництвом шеф-кухаря Галини Ярмолик. І на цей раз організатори заставили учасників попрацювати, а саме пригадати деякі цікаві факти про страви, продукти, харчування, незвичайні ресторани тощо.

Експеримент вдавсь, багато хто з учасників виразили інтерес до подібної перспективи вивчення новин та цікавих фактів про мову та здорове харчування.

Кожна мова – самобутня, вона відображає менталітет і звичаї народу. Найголовніше, що молодь цікавиться культурою різних народів. Це розвиває її не тільки інтелектуально, а й сприяє живому спілкуванню та взаєморозумінню представників різних народів на землі, де вони проживають постійно, чи лише тимчасово. Й дуже добре, що такий захід миру й пошани до рідної мови проводиться у всіх організаціях СУР. Нехай ця добра традиція буде й надалі продовжена й підтримана.

Найкращою нагородою організаторам свята стали аплодисменти, щирі усмішки учасників та дружній обмін позитивними емоціями.

Пригадаємо: в Україні це свято існує з 2002 року, коли, з метою зміцнення державотворчої функції української мови, сприяння вільному розвитку і використанню інших мов національних меншин України, Президент України підписав відповідне розпорядження про відзначення Міжнародного дня рідної мови.

Голова Яської організації СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

Міжнародний день рідної мови відзначали в м. Сігету Мармаціей, що на Мараморощині, 20 лютого 2016 р.

Кожного року 21 лютого увесь світ відзначає Міжнародний день рідної мови. Це свято досить молоде. Воно було запроваджено у листопаді 1999 року згідно тридцятої сесії Генеральної конференції ЮНЕСКО з метою захисту мовної й культурної багатоманітності. Історія свята, на жаль, має трагічний початок.

21 лютого 1952 року у Бангладеші (Східний Пакистан) пакистанська влада жорстоко придушила демонстрацію людей, які виражали свій протест проти урядової заборони на використання в країні своєї рідної бенгальської мови.

Відтоді кожного року Бангладеш відзначає день полеглих за рідну мову. Саме за пропозицією цієї країни ЮНЕСКО проголосило 21 лютого Міжнародним днем рідної мови.

Мова – це історія народу, його світогляд, інтелектуальний та духовний результат кількатисячолітньої еволюції кожного етносу.

Без своєї мови, своєї самобутньої культури немає народу.

Це найважливіший засіб спілкування людей і пізнання світу, передачі досвіду з покоління в покоління. Головні функції, що виконує мова, – комунікативна, мислеформлююча, пізнавальна, емоційна, виражальна тощо.

Сьогодні у світі існує близько 6000 мов. На жаль, майже половина з них знаходяться під загрозою зникнення. На думку фахівців, це трапляється в тому випадку, коли її перестають, з тієї чи іншої причини, вживати та вивчати більше 30% носіїв мови.

Ось тому 20 лютого і Марамороська повітова організація Союзу українців Румунії відзначила Міжнародний день рідної мови у великому залі Культурного центру. На події були присутні понад 300 дітей, викладачів, родичів та членів СуР.

На заході були присутні голова СуР Микола Петрецький, представники повітової та місцевої влади, Тодер Дорел – представник Культурного Центру, перші заступники голови СуР Віктор Семчук та Василь Пасенчук, голова Марамороської повітової організації СуР Мирослав Петрецький, члени Комітету та голови місцевих організацій СуР з Марамороського повіту, викладачі української мови та інші її шанувальники.

Виступали дошкільнята та учні 1-8 класів з усіх українських шкіл Мараморощини, де живуть українці – пані Марія Чубіка, пан Михайло Мачока, танцювальний ансамбль з Ботошань, «Ронянські Голоси», ансамбль „Соколята“, ансамблі з Луга над Тисою, Русь Поляни, Кричунова, Верхньої Рівни.

З радістю ми побачили, як молоде покоління з великим хвилюванням представляло перед аудиторією патріотичні вірші та пісні про рідну мову та про важливість володіти своєю материнською мовою.

Головний той факт, що все більше з молодого покоління починає розуміти важливість та любов до рідної мови, і замічаємо, що все більше дошкільнят майже бездоганно володіють українською материнською мовою. Можу сказати, що це дає нам надію і довір'я в те, що наша мова буде панувати на наших землях і надалі.

Не в останню чергу не треба нам забувати, що наша мова в Румунії є рідною майже для 51 мільйона українців, а нею розмовляли наші діди та прадіди, матері та бабусі співали колискові дітям, а наш народ радів і плакав рідною мовою, тож шануймо і любім рідну мову, піклуймося нею, захищаймо, розкриваймо для себе її велич й могутню силу.

Збережімо її в усій своїй чудовій красі і не забудьмо передавати її також і наступним поколінням!

Голова СУР
Микола-Мирослав ПЕТРЕЦЬКИЙ

Видатна жінка України – Княгиня Ольга

На території Східної Європи, Балканах у VII-X стт. відбулися консолідаційні процеси, які завершилися утворенням Великоморавської держави (IX-X ст.), Польщі (X ст.), Болгарії (VII ст.), Сербії (XII ст.). На той час було і об'єднання мовноспоріднених племен у державу Русь, яка в пізнішій історіографії отримала назву Київська держава. Великий історик Михайло Грушевський не випадково називав її Україною Руссю, бо на основі даних археології, лінгвістики, історії, етнології, антропології доведено, що державу Київську Русь консолідували праукраїнці, як пише Леонід Залізник у своїй роботі: «Нариси стародавньої історії України», Київ, ст. 136.

Ще не вичерпі дискусії щодо паралельного виникнення та існуючих двох назв (усної і книжної) на означення нашої, тобто української етнічної території Україна і Русь. Історик Сергій Шелухін обстоює думку про те, що назва Україна в усній традиції відома здавна. Вона засвідчена у літописі XII ст. і зустрічається у найдавніших творах фольклору, сирітських, весільних піснях. Цю підтримку знаходимо у роботі С. Шелюхіна: «Україна – назва нашої землі з найдавніших часів», Прага, 1936 року. З погляду дослідників, назва «Русь» була книжковою, офіційною. Сусіди звали українців русичами, русаками, русакими. І по сьогодні українців Буковини називають руськими. Наприклад села «Rusii pe Boul» – тепер село Палтіну, Русь-Молдовиця – Молдовиця, або одна частина із села Остра, недалеко від міста Гура Гуморулуй, називається «Dealul Rusului», «Pârâul Rusului» та інші назви.

Давня історія України, скільки я читав, на жаль, не зберегла великої кількості джерел Княжої доби, часів існування могутньої Української держави Київської Русі, яка простяглася на північ аж до Новгороду. Вони доходять істини методом «реконструкції» давніх етнографічних реалій.

Після цього коротенького вступу доходимо до нашої теми.

Після Олега у Києві княжив Ігор (913-945р.), який робив великі військові походи на Царгород, на Азовське узбережжя, а також продовжував об'єднати дії щодо уличів, деревлян із застосуванням сили. Збираючи подвійну непосильну данину з деревлян влітку 945 р., князь Ігор трагічно загинув біля міста Іскоростеня. Деревляни покарали його за несправедливі побори. У Києві залишилась молода княгиня Ольга з її малолітнім сином Святославом.

Серед жінок України-Руси Княжої доби Ольга чи не найяскравіша особистість. Те, що її по смерті було канонізовано, свідчить про велику шану до княгині тогочасного люду.

Найдавніший літопис розповідає детально про її помсту деревлянам за свого чоловіка, про подорож до Греції 955 року. Зокрема, імператор Константин Багрянородий у своєму творі «Про церемонії візантійського двору» чимало місця присвятив перебуванню княгині у Візантії. Пізніші дже-

рела XI-XII стт. згадують її подорож та вміння вести дипломатичну гру. Вони заявляють, що Ольга, поїхавши до греків у гостину, здобула там велику прихильність. Літопис передає так: «Цар Константин побачив, що вона дуже гарна лицем і розумна, здивувався її розумом, бесідуючи з нею, і мовив їй: «Достойна ти еси царствувати з нами, в столиці нашій». Щоб не заторкнути гордість царя, княгиня Ольга вдалася до хитрощів. Вона попросила його бути хрещеним батьком на обряді Хрещення. Відомо ж, що церква забороняла шлюби з духовним батьком. Ольга, як слушно зауважує М. Грушевський, добре знала християнські приписи, а це, безумовно, говорить про її освіченість, можливо, навіть і про належність до християнського обряду. Як і про вміння дипломатично розв'язувати доволі складні питання, про відчуженість своїм традиціям і звичаям. Наявність у її дипломатичному почеті знатних жінок підтверджує її високий статус у державі.

За народними уявленнями, Ольга була взірцем шанованої жінки. Вона зберігала пам'ять про свого покійного чоловіка, виховувала сина і дбала про державні інтереси.

Ольга прийняла Христову віру і була прославлена Православною Церквою як рівноапостольна. За стародавніми переказами, княгиня Ольга 957 року прибула до Царгорода і там прийняла святе хрещення від самого Константинопольського Патріарха з ім'ям після охрещення Елена. Її хрещеним батьком став грецький імператор Константин Багрянородний.

Свята княгиня Ольга намовляла і сина свого Святослава охреститися. Але войовничому князеві, який усе своє життя прожив у військовій площі, у одному з походів і загинув, не імпонувала християнська віра миру, любові, всепрощення. Однак князь Святослав не переслідував християн і християнство. Як свідчить літопис: «Хто хотів тоді хреститися, йому не забороняли, тільки сміялися». І сам Святослав говорив матері: «Як я зміню віру? Військо буде сміятися з мене».

Християнська віра, за часів сина Станіслава, стала вірою онука Ольги – великого князя Володимира.

Пам'ять великої княгині Ольги святкується 11/24 липня.

Юрій ЧИГА

Література:

Закон Божий – підручник для сім'ї та школи. Київ, 2003, стр. 356-358.
Леонід Залізник – «Нариси стародавньої історії України», Київ, 1994, стр. 136; 139.
Сергій Шелюшин – «Україна – назва нашої землі з найдавніших часів», Прага, 1936.

«ЛЮБІТЬ УКРАЇНУ, ВСІМ СЕРЦЕМ ЛЮБІТЬ... І БУДЕТЕ ВІЧНО ВИ З НЕЮ...»

Володимир Сосюра

Ці слова належать Володимирі Сосюрі, великому українському поету, – вони вперше прозвучали, коли молодий поет виступав перед москвичами (1944 р.), яким так припав до душі вірш «Любіть Україну».

Поет постав перед нами як зразок вірності патріотизму, який і сам віддано любив свою Батьківщину і хотів, щоб і молодь наслідувала його приклад, закликав не бути схожими «на одірваний пожовклий листочок, якого вітер ганяє вулицею», не бути безбатченками, відступниками від найдорожчого – від материнського слова, бо, забувши рідну мову, – це зрадити свій народ. Сміливий виклик молодого поета дуже вразив можновладців, викликав у них страшний гнів та обурення. І яких тільки гріхів не звалили на нього, в чому тільки не звинувачували його за цю синівську любов до своєї Вітчизни: вільне слово вилучали, називали збочинцем, порочним, націоналістом, він спотворив правду життя, незрозуміло яку Україну він оспівує, і тому подібне... Яку ж загрозу приховував в собі цей вірш для тієї влади? Чим був страшний для неї?! Чому ж тоді пізніше його передруковували і перекладали на інші мови? За що ж поет так любив свою Батьківщину, що на увесь світ заговорив про свою любов?..

Що ж являє собою ота Україна, що за неї так нещадно пильнувала поета тогочасна влада?!

Отже, що значить для нас Батьківщина, з чого вона починається?

Можливо, з того малюнку, який ми вперше побачили в своїй першій же книжці «Букварі», чи з вірних товаришів, які живуть у сусідньому дворі, чи з отієї пісні, яку співала мама в дитинстві, а,

можливо, з тих випробувань, які впали на неї, на увесь український народ, на моїх прадідів, дідів, батьків, на мій рід, на кожну родину. Можливо, зародилася у любові до рідної землі, рідної мови і культури у повазі до інших народів, у єдності з усіма народами світу, чи історії, яку не можна не викреслити, ні забути.

Україна – це країна з її тяжкою історією. І героїчною, і трагічною. (Водночас здавна вона привертала до себе загарбників: татарських, польських, турецьких, німецьких та інших). Як чорні круки, вони накидалися на неї своїм неситим оком. Впродовж століть кружляли над нею, шматували її тіло, топтали, плюндрували, руйнували, розпинали. Чим же вона так притягувала ворогів до себе? Відповідь проста: ні в кого з них не було таких великих земель (чорнозему), таких великих і малих рік, озер і луків, такого теплого і здорового клімату, як в Україні.

Як її не «били», як не «убивали, гнали на чужину її синів і дочок, не покорилася вона. Бо Україною народилася! А це значить, що живий дух жив у мого народу, той вільний, який прагнув свободи, незалежності. Терпів важкий гніт, насилля, приниження, переніс війну, голодомор, але не скорився. У жодного народу не було таких легендарних запорожців, славних лицарів, людей виняткової мужності і винахідливості, які протягом віків вогнем і мечем (на суші і на воді) захищали рідну материнську землю від турецьких яничар, кримчаків та своїх ворожих сусідів, бо ні в кого не було таких справжніх патріотів, які б так віддано любили свою Батьківщину, що ішли на смерть з їх іменем, що, терплячи муки і знущання, «карались, мучились, але не каялись».

Ця боротьба – тяжка, кривава – продовжується і сьогодні, ніяка сила її не спинить, бо вона справедлива.

Так, як не можна зупинити пробудження весни, так не можна убити цей свободолюбивий народ. Він живе у пісні, у думі, у культурі, у танці, образотворчому мистецтві, навіть кулінарії.

(Далі буде)

Тамара ДОЛЖЕНКО

Лист до редакції

Шановний пане редактор Іван Ковач,

В Негостинській школі працює прекрасна вчителька Кідеша Христина, про яку я хотів би вам дечого сказати. Вона наша негостинська гордість і краса! Цього року викладає уроки у другому класі. Діточки так її люблять, як рідну маму, а вона їх, як своїх рідних. В класі Христини встановилася щира дружба між маленькими і вчителькою Христиною.

Діти ідуть до школи, як до рідного дому, бо знають, що там не буде гомін, крик, злоба, нерви, малі оцінки, тому що знають, що в учительки б'ється у грудях добре, золоте серце.

Христина залишилася сиротою змалку, тому, може, і має прекрасне ставлення до негостинських дітей.

Діти, завдяки їй, такої ж яскравій доброти вчать й самі, а в класі існує веселий настрій і за душевне тепло.

Знаючи все це, я постарався написати вірш «Негостинська вчителька Христина».

Якщо б ви цей вірш надрукували у нашій газеті «Вільне Слово», то я вже уявляю собі, яка б радість засіяла в Христининому класі і в родичів, дітей яких вона виховує на високому педагогічному рівні!

Вчителька Христина - гарна, вродлива, душевна, чудова співачка Негостинського хору, її голос неодне серце зачарував, хочу сказати, що і моє. Висилаю Вам її фотографію.

Надрукуйте цей вірш, пане редактор, і я присягаю, що ви в цьому не помилетеся.

Надрукуйте його, як і надрукували про покійного Степана Ткачука, який так багато людей читало.

Бажаю Вам гарної весни. Хай її цвітіння огорне вашу дорогу сім'ю, хай поцілує її широко з мого боку.

Здоров'я Вам і на Многії Літа!

З пошаном - Михайло Волошук.

Михайло ВОЛОШУК

НЕГОСТИНСЬКА ВЧИТЕЛЬКА ХРИСТИНА

Яке село би не бажало
Таку цвітну красуню мати,
Яке село би не бажало
В її проміннях процвітати?

Ще з ранніх літ цвіла Христина,
Як вишня в цвіті біля брами,
В смутку зітхнула Негостина,
Коли осталася без мами...

Як чайка, мати полетіла
Туди, де й мрія не доходить,
Людина звідки, хай й найсміла,
До своїх рідних не приходить.

В ту безконечність пішла мати –
До того вічного спокою,
І так Христина біля хати
Стала в дитинстві сиротою.

Жаліла-звала свою маму,
Що молодою вийшла з хати,
Що вже не жде її у брамі,
Як щонайкраща з світу мати.

Дивилась, як радіють діти
Своїми рідними батьками,
На жаль, і їй прийшлося терпіти
Й знайомитись щодня з сльозами.

Але літа пливли, як хвилі,
Цвіли знов вишні й відцвітали,

Весною птахи яснокрилі
І прилітали, й відлітали.

Але й Христина не стояла
На місці в любій Негостині,
Вона учителькою стала, –
Надія батькова в родині.

Побачивши з-між зір яскравих,
Мати раділа в святім раї,
Й шептала в молитвах ласкавих:
«Яку я дочку гарну маю...».

Христина все це відчувала,
Тому старалась гідно жити,
Вона одне на думці мала, –
Як учнів треба дорожити.

Тому у Негостинській школі
Христина в красоті леліла,
Як біла лілея на полі,
Як рожа, біля учнів цвіла.

І у весняному цвітінні,
Де місць нема, щоб пожуритись,
Нема де брата, ані тині,
Прийшлося Христині одружитись.

Дві дочки нині є в Христини,
Прекрасні, немов би їхня мати,
Вони у школі, дві звіздини,
Про рівень вчення знають дбати.

Христина в класі в Негостині
В красі між діточками сяє,
Вона для них, як рідна мати,
Їх для життя приготує.

Та хоч Христина прийшла з горя,
Утративши в дитинстві маму,
Вона, як блиск тихого моря,
Розказує про оту драму...

Прекрасна вчителька Христина,
Її село все поважає,
Її вся пісенна Негостина
Добра і радості бажає.

Хто бачить, як іде Христина
Щоранку до своєї школи,
Радіє так, як сонцю днина,
Як росами квітуче поле.

Тому хотівби, щоб Христина,
Яка прожила й дні трагічні,
Була у школі, мов звіздина,
І там добром сіяла вічним...

ВОЗ'ЄДНАННЯ – У КАЛИНЕСТАХ-ЕНАКЕ

В гімназійній школі с. Калинешти-Енаке Сучавського повіту педкадри та учні відзначили Воз'єднання з 24 січня 1859 р. Про значення цієї акції говорив викладач історії Лучіян Дімітріу.

Брали участь педкадри Петро Ілінкей, Йонела Арганіщук, Емілія Мельничук, Раду Казаку, Адіна-Марія Буждей, Дойна Кушнір, Йонела Гросар, Марія Загаріє та Андрея Робчук.

Учні декламували патріотичні поезії, між якими: Романія, Роменашул, Моя хата та інші.

Співали також багато патріотичних пісень, як «Перейдіть, батальйони, Карпати», «Співа зозуля в Буковині», «Басарабія», «Хора Об'єднання» та «Прокиньтесь, румуни».

Прикінці програми всіма танцювали «Хора Об'єднання».

Микола КУРИЛЮК

ДОБРИЙ ДЕНЬ, ШАНОВНІ СЛУХАЧІ УКРАЇНОМОВНОЇ ПЕРЕДАЧІ СІГЕТСЬКОГО РАДІО!

Вже пройшло кілька місяців, відколи ми не зустрічалися по радіохвилях, настав і Новий рік, з якого вже пройшли зараз два місяці. Тому, насамперед, я вам хочу побажати щасливого Нового Року, успіхів у вашій праці і веселих днів у ваших домівках.

Як ви знаєте, в цьому році Союз українців Румунії та Марамороська повітова організація запланували собі багато культурно-виховних заходів для українського населення, і не тільки.

В Сігеті пройшов Фестиваль українських колядок та звичаїв зимових свят, а також День Рідної мови.

В місті Сату Маре відбудеться 26-27 лютого 2016 р. VII-й Міжнародний Симпозіум: «Румунсько-Українські відносини, історія та сучасність».

Офіційне відкриття симпозіуму буде в п'ятницю о 10-ій годині в конференцзалі «Васіле Лукачу» Західного Університету «Васіле Голдіш» – Арад – факультету в Сату Маре.

Пленарні засідання та по секціях відбудуться у залах Університету та в готелі «Дана».

Партнером-організатором Союзу українців Румунії є Повітовий Музей Сату Маре; Ужгородський національний Університет – Україна; Західний Університет «Васіле Голдіш» – Румунія; Національний Лісотехнічний Університет України, м. Львів; Благодійний фонд «Суспільні Ресурси та Ініціативи» м. Чернівці – Україна.

Головні представники організаторів: Микола-Мирослав Петрецький, Голова Союзу українців Румунії та пані Ірина-Люба Горват – доктор історичних наук, генеральний секретар СУР, голова Повітової організації Сату Маре.

На офіційній відкритті та з вітальними словами виступлять організатори - Микола-Мирослав Петрецький, Ірина-Люба Горват та Михайло-Адріан Штеф – Голова Повітової Ради Сату Маре, Дорел Койка – мер міста Сату

Маре, Михайло Ратушний – Голова Всесвітньої Української Координаційної Ради – м. Київ, Алла Кендзера – Голова Секретаріату Товариства «Україна-Світ» – м. Київ, Феліціан Поп – Генеральний директор Повітового Музею Сату Маре; Володимир Фенич з Ужгородського Національного Університету – Україна, Гавріл Арделян – Директор філії Сату Маре та Бая Маре Західного Університету «Васіле Голдіш»; Сергій Гакман – Віце-президент Благодійного фонду «Спільні ресурси та ініціативи» м. Чернівці. Порядок робіт по секціях «Історія та історіографія», Модератори: Корнелій Грод та Сергій Гакман, та «Міжнародні відносини – Культурна антропологія», модератори Іван Дубович та Юрій Остапець.

Від Союзу українців Румунії будуть виступати із промовами Іван Лібер, Степан Бучута, Лучія Міжок, Ірина Кащек, Юстина Юрча, Михайло Трайста, Мирослав Петрецький.

Першого вечора, 26 лютого, запланований культурний захід в готелі «Дана». Буде музична програма: вокально-інструментальний гурт «Червона калина» під керівництвом проф. Мирослава Петрецького та концерт Соло - Леся Горова – заслуженого артиста України, композитора, співака, викладача дитячої музичної секції Товариства «Україна-Світ».

27 лютого, після обіду, запланована культурна програма, підтримана Департаментом кіно Товариства «Україна-Світ», яку представить народний режисер України Валентин Сперкач – історико-документальний фільм «Задунайські козаки», що знімався вже і в Тульчі.

Також буде театральна вистава «Кайдашева сім'я», яку представить театральний гурт «Жар-Птиця» Клузької повітової організації СУР (постановка за однойменною повістю Івана Нечуя-Левицького) – голова Іван Гербіль. Бажаю успіхів!

Степан БУЧУТА

Герої Небесної Сотні

У Бухаресті вшанували пам'ять загиблих Героїв Небесної Сотні. 22 лютого 2016 року колектив Посольства України в Румунії вшанував пам'ять загиблих героїв Небесної Сотні у лютому 2014 року. Захід розпочався хвилиною мовчання, після чого відбулась церемонія запалення лампадок на пам'ять загиблих Героїв Небесної Сотні.

На стенді біля Посольства України у Бухаресті була розміщена тематична фотовиставка, присвячена подіям 2014 року.

Посольство України в Румунії

СКУ вітає Резолюцію Європейського Парламенту на підтримку суверенітету і територіальної цілісності України

Світовий Конгрес Українців (СКУ) вітає прийняту 4 лютого 2016 року Резолюцію Європейського Парламенту щодо ситуації відносно людських прав у Криму, зокрема кримських татар (Резолюція), яка повторно закликає до виведення всіх російських сил з Криму та Східної України.

СКУ цілком підтримує Європейський Парламент, який у своїй Резолюції «ще раз підтверджує свою рішучу відданість суверенітету і територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів та її вільний і суверенний вибір рухатися європейським шляхом; нагадує про своє гостре засудження незаконної анексії Росією Кримського півострова та зобов'язання ЄС, його держав-членів і міжнародного співтовариства в повній мірі реалізувати політику невизнання незаконної анексії Криму».

СКУ поділяє заклик Європейського Парламенту, щоб Російська Федерація звільнила осіб, яких було заарештовано в Криму за їхній мирний протест проти окупації, включно з Олегом Сенцовим, Олександром Кольченком, Ахтемом Чийгозом, Мустафою Дегерменджи і Алі Асановим. «Світовий Конгрес Українців закликає міжнародну спільноту посилити санкції проти Російської Федерації, якщо вона негайно не виведе з Криму та Східної України всі свої сили згідно з Резолюцією Європейського Парламенту,» - заявив Президент СКУ Євген Чолій.

В Україні засновано нову міжнародну нагороду – медаль «Івана Мазепи»

Першими нагородженими медаллю «Івана Мазепи» стали українські письменники Валерій Шевчук, Юрій Мушкетик, письменник і меценат Іван Корсак, письменники та перекладачі з Польщі – Войцех Пестка і Болгарії – Димитр Христов, український меценат та громадський діяч Віктор Кияновський.

Міжнародна літературно-мистецька Академія України для відзначення заслуг громадян України, а також іноземних громадян та осіб без громадянства, які проявили себе у сфері мистецтва і науки, як видатні творці, організатори та меценати, рішенням Правління від 22 січня 2016 року заснувала медаль «Івана Мазепи».

Згідно з «Положенням про нагородження» міжнародною медаллю «Івана Мазепи» відзначаються: письменники, літературознавці, перекладачі, журналісти, художники, композитори, музиканти, а також люди інших творчих професій, які працюють у галузях культури і науки, за значні особисті досягнення, за вагомий внесок у національну культурну скарбницю, виведення національних культурних надбань на міжнародні обшари, за привнесення напрацювань світової культури й науки у

контекст духовних цінностей України.

Медаллю також можуть нагороджуватися меценати, політичні та громадські діячі, люди різних професій, котрі підтримують мистецтво і науку фінансово, пропагують їх чи сприяють їхньому розвитку у будь-який інший спосіб.

Згідно з Положенням, медаль «Івана Мазепи» є громадською відзнакою. Нагородження медаллю здійснюється одноразово. Медаль вручається разом із посвідченням встановленого зразка. Носиться з лівого боку грудей і розміщується в ряді зліва направо – після державних нагород України та відомчих відзнак.

Рішення про нагородження медаллю ухвалює Правління Міжнародної літературно-мистецької Академії України.

Вперше за 152-річну історію Школи мистецтв Єльського університету деканом стала жінка. Відтепер очолювати престижний навчальний заклад буде українка Марта Кузьма.

Деканом найстарішої в США школи мистецтв стала українка Марта Кузьма. Про це оголосив Пітер Саловей, президент престижного Єльського університету, до складу якого входить школа,

пише news.platfor.ma.

«Я абсолютно переконаний, що вона буде розвивати унікальне бачення Єльської школи мистецтв, — заявив Пітер Саловей. — Марта Кузьма здатна надихнути студентів на сміливі рішення, при цьому вона чітко розуміє важливість нових контекстів для художників і мистецтва».

За плечима Марти Кузьми більше 20 років кураторського стажу

в різних країнах світу. В середині дев'яностих експерт керувала роботою київського Центру сучасного мистецтва Сороса. Потім вона працювала в Офісі сучасного мистецтва Норвегії, Центрі фотографії Нью-Йорка, і брала участь в проекті з сучасного мистецтва Вашингтона. Останнім часом українка очолювала Королівський інститут мистецтв в Стокгольмі.

Варто відзначити, що Марта Кузьма стала першою жінкою на посаді глави школи мистецтв Єльського університету. Ця школа була заснована в 1864 році, завдяки чому стала першим навчальним закладом такого типу в США – і до цих пір вважається однією з кращих в країні. Зараз там готують магістрів образотворчих мистецтв з графічного дизайну, живопису, фотографії та скульптури.

Вандали знищили вербу Шевченка у Берліні

У центрі Берліна вандали в ніч на 24 лютого 2016 року вирвали з корінням та знищили Тарасову вербу, що була посаджена неподалік офісу Канцлера ФРН Ангели Меркель в березні 2014 року до 200-річчя Кобзаря.

Про це повідомила Ольга Рааб, голова Німецько-українського культурного об'єднання "Український світ".

Ця верба була посаджена 18 березня 2014 року в Берліні, до 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка, на березі річки Шпрее в Spreenbogenpark, що поруч з Відомством

федерального канцлера Німеччини за участю Голови УВКР Михайла Ратушного, экс-посла Німеччини в Україні Дітмара Штюдеманна, теперішнього Міністра закордонних справ України, на той час Надзвичайного і Повноважного Посла України в Німеччині Павла Клімкіна, голови Німецько-українського культурного об'єднання «Український світ» Ольги Рааб.

Найближчим часом Українська Всесвітня Координаційна Рада передасть активістам Берліну нові пагініці Тарасової верби, спадкоємниці верби, висадженої Кобзарем в Казахстані, аби вони знову висадили їх на день народження Шевченка.

Національний університет «Львівська політехніка» ухвалив надати Президенту СКУ Евгену Чолію звання Почесного доктора

9 лютого 2016 р. Вчена рада Національного університету «Львівська політехніка» на чолі з його Ректором, проф. Юрієм Бобалом, одноголосно прийняла рішення надати Президенту Світового Конгресу Українців (СКУ) Евгену Чолію почесне звання Doctor Honoris Causa.

У повідомленні Національного університету «Львівська політехніка» зазначається: «Це одностайне рішення прийняте з урахуванням великої особистої ролі Евгена Чолія у просуванні українського інтересу в міжнародній спільноті, мобілізації українських сил за кордоном у справі розбудови України та подоланні російської агресії. Це також символічний знак партнерства і тісної співпраці Львівської політехніки зі Світовим Конгресом Українців та особисто з його Президентом».

Президент СКУ Евген Чолій став 45-им серед видатних науковців, громадських та політичних діячів, які отримали звання Почесного доктора Національного університету «Львівська політехніка» з часу його заснування в 1844 р.

«Щиро дякую Національному університету «Львівська політехніка» і його Міжнародному інституту освіти, культури і зв'язків з діаспорою за довголітнє плідне співробітництво та за велику честь, якої Ви мене удостоїли, що ще більше зобов'язує мене до праці у просуванні українських інтересів у світі,» - заявив Президент СКУ Евген Чолій.

Румунські фільми нагороджені на Берлінському міжнародному кінофестивалі

Румуни отримали і цього року нагороди на Берлінському міжнародному кінофестивалі.

Криза з біженцями була домінуючою темою цьогорічного 66-го Берлінського міжнародного кінофестивалю. Цей кінофестиваль, за традицією, сильно відбиває політичну реальність та водночас є голосом захисників прав людини. Якщо минулого року "Золотого ведмедя", головну нагороду здобув фільм "Таксі" іранського режисера Джафара Панахі, цього року італійський документальний фільм про кризову ситуацію з біженцями в Європі став володарем престижної нагороди "Золотий ведмідь" на Берлінському міжнародному кінофестивалі. Йде мова про документальний фільм "Fuocoammare" ("Вогонь на морі") режисера Джанфранко Розі, який був знятий на італійському острові Лампедуза. Фільм показує паралельно повсякденне життя жителів італійського острова і тисячі мігрантів, які прибули сюди з Північної Африки морським шляхом в катастрофічних умовах, багато з них потопали, але іншим вдалося дійти до так званої "землі обітваної".

Якщо минулого року "Срібного ведмедя" отримав румунський режисер Раду Жуде за фільм Аферім "Браво!", який розповідає про рабство циган у Румунських князівствах у першій половині XIX-го сторіччя, у 2016 році цей приз отримала французька Міа Хансен-Льов за найкращу режисуру стрічки L'avenir ("Майбутнє"), що розповідає історію вчительки філософії.

І румуни отримали призи на 66-му Берлінському міжнародному кінофестивалі. Художній повнометражний фільм "Незаконний" румунського режисера Адріана Сітару, який був представлений у розділі "Форум", виграв премію Міжнародної конфедерації мистецьких кінематографів. "Незаконний" є одним з найшокуючих румунських фільмів останніх років і розповідає історію двох братів та їх кохання. Режисер Адріан Сітару: "По-перше, йде мова про сім'ю з чотирма братами, з

яких двоє близнюки. Йде мова про кровозмісні відносини, про кохання. Йдеться про життя і смерть. Я не дав би більше деталей, щоб не розкривати історію тим, хто хоче побачити цей фільм".

Румунський режисер подав кілька деталей щодо техніки зйомки: "Після того, як була представлена ситуація людям, я залишив їх як в реальному житті, щоб побачити, що станеться, та знімав, скільки було необхідно, потім весь матеріал був встановлений як документальний фільм".

Інша румунська продукція, короткометражний фільм "Ніч в Токорікі" Роксани Строе отримала спеціальний приз у розділі "Generation 14 plus", присвяченому молодим режисерам. Дія фільму відбувається в так званій дискотеці під назвою "Токорікі", де все село святкує день повноліття дівчини Джаніни. Її друг разом з Аліном мають намір зробити їй неочікуваний подарунок, якого ніхто не забуде.

Христина ШТИРБЕЦЬ

24 лютого Урядом Румунії затверджено Меморандум щодо підписання угоди про безоплатну передачу Кабінету Міністрів України рухомого майна, що перебуває у власності румунської держави (у розпорядженні Міністерства оборони). Про зазначене рішення повідомляється у 24 лютого Урядом Румунії затверджено Меморандум щодо підписання угоди про безоплатну передачу Кабінету Міністрів України рухомого майна, що перебуває у власності румунської держави (у розпорядженні Міністерства оборони). Про зазначене рішення повідомляється у розповсюдженному прес-релізі румунського уряду, зміст якого був широко розтиражований центральними румунськими ЗМІ.

Повідомляється, що допомога надається у відповідь на звернення української сторони від лютого 2015 р. стосовно необхідності забезпечення Збройних сил України військовим обмундируванням, матеріально-технічними засобами й нелетальною зброєю.

Загальна вартість допомоги становить 1.122.151 лей (близько 250 тис. євро). На підписання зазначеної Угоди від румунської сторони уповноважений Міністр фінансів Румунії.

Посольство України в Румунії

КОРИСНІ ФРАЗИ, ЯКИМ ВАРТО НАВЧИТИ ДИТИНУ З ДИТИНСТВА

Мовні шаблони, які з одного боку збіднюють мову і ускладнюють взаєморозуміння, тому що спілкування зводиться до обміну стандартними мовними конструкціями, кожному з яких співрозмовники розуміють по-своєму.

З іншого боку, для дітей, які ще тільки вчаться взаємодіяти за допомогою спілкування, вони можуть дуже стати в нагоді. Давайте розглянемо декілька фраз, які допомагають полегшити дітям комунікацію як зі своїми однолітками, так і зі старшими.

Дякую, не хочу.

Даний шаблон допоможе забезпечити мир в сім'ї і нейтралізувати капризи, наприклад, за обіднім столом, коли дитина не хоче їсти.

Мені не подобається!

І ці слова дитина повинна навчитися говорити так, щоб усім було чути і зрозуміло. Такий шаблон може виявитися набагато дієвіше, ніж якщо дитина полізе в бійку і кулаками спробує відстояти свою точку зору.

Як тебе звати? Давай дружити!

Нескладно, невигадливо! А скільки дітям дані словосполучення допомогли знайти вірних друзів!

З вами можна?

Коли діти починають якусь гру, вони часто не помічають малюка, який крутиться неподалік від них, і часто, непроханий споглядач може викликати роздратування у тих, що грають. Ця фраза допоможе зняти двозначність ситуації і допоможе дитині приєднатися до граючих. Але не забудьте підготувати дитину до того, що йому можуть відмовити.

Я злюся (засмучений, сумую, ображений)

Дітям часто незрозумілі власні реакції на якісь події. Говоріть з ними про емоції, таким чином пояснюючи і називаючи дитині зрозумілими для його віку словами те, що вона відчуває.

(Далі буде)

РОЗДУМИ ПРО VII-ий З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ, НЕМОВ ПРОТУ ТЕЧІЮ ДУНАЮ...

З'їзд Союзу українців Румунії відбувся 30 і 31 жовтня 2015 року в місті Сігету Мармаціей, що розташоване на лівому березі річки Тиси, річки, яка не розділяє наші народи, а, навпаки, єднає їх, тому що вона збирає свої води зі всіх поточків, де проживають українці і румуни.

Річка Тиса несе води через Україну до Угорщини, Сербії і, вливаючись в Дунай, несе із собою і наші звичаї, наші думки, недоліки, також наші труднощі, звідки опісля вливаються в Чорне Море.

Всі води, які збираються в річки території, де проживають наші українці, чи на північно-західній частині Румунії, чи на західній частині, чи на північно-східній частині Румунії, всі плывуть і вливаються в Дунай, а Дунай в Тульчі, розгортаючи свої рукави, вливається в Чорне Море.

На всіх цих територіях живуть українці і, можливо, тому вони в своїх піснях прославляють, вихваляють могутній Дунай.

Так, як води вливаються в Дунай, так і свідомі українці, що проживають на цих землях Румунії, збираються в одну-єдину течію, яка зветься Союзом українців Румунії. Води ніхто не

ганяє в одну течію, вони самі знають свій шлях, отже так і потрібно, щоб збиралися і наші українці. Їм не треба когось примушувати, вони самостійно усвідомлюють те, що, якщо ми всі зберемося до купи, то зможемо стати такими сильними, як могутній Дунай.

Від народу знаємо, що вогонь можна згасити водою, але воду не можна жодним чином зупинити, щоб вона не текла в долину, на свій напрям.

Отже, дорогі друзі українці, не зупиняймося, бережімо все те, що ми здобули дотепер, і продовжуймо наш напрям, нашу мету і ціль, даліше незупиняючись, через деякі недоліки чи перепони, які ставлять перед нами деякі так звані «друзі», або, як вони себе представляють, «друзі українців», які хваляться, що борються за «українську справу». Віддаляймо таких перекінчиків і йдімо разом вперед із новим обраним проводом для добра української менишини Румунії.

Степан БУЧУТА,
почесний голова СУР

МІСЯЦЬ ЛЮТИЙ – МІСЯЦЬ НАШИХ ГЕРОЇНЬ

Місяць лютий присвячений пам'яті українським жінкам-героїням, які боролись і віддали своє життя за незалежність своєї рідної України і перед якими ми схиляємо голови на знак пошани. Їх було мільйони. Це були дівчата і молоді жінки, які гаряче любили свою Україну, йшли у бій, ставали перед танками, дарували без вагання своє молоде життя за краще її майбутнє.

На заклик Світової Федерації Українських Жіночих Організацій (до якого слід би і нам, жінкам-українкам Румунії, приєднатися і відсвяткувати й наших героїнь, адже і в нас вони були, слід лише їх відшукати) було вирішено кожного року в лютому у всьому світі відзначати свято українських Героїнь. Чому саме в лютому? А тому, що у лютому 1924 р. в тюрмі на смерть була закатована польською поліцією Ольга Басараб. Вмираючи, Ольга на стіні тюрмної камери написала останні слова: «Вмираю, замучена, помстись!». У похмурі дні лютого 1942 року в Бабиному Яру гестапо розстріляло відому українську поетесу-патріотку Олену Телігу. На стіні тюрмної камери вона, як і Ольга Басараб, залишила напис: «Тут сиділа і звідси йде на розстріл Олена Теліга». Від рук німецьких фашистів тоді загинули також Наталя Винників, Ганна Рогач, Олена Столяр, Ганна Мартинюк з дочкою та багато інших славних учасниць національно-визвольної боротьби українського народу.

У лютому народилася наша славна, всесвітньовідома Леся Українка. Українська земля народила багато славних і мужніх жіночих постатей, імена яких назавжди вписані у світову історію. Княгиня Ольга, Єлисавета, Ганна Ярославна, Роксолана, а ближче до нашого часу – Наталя Кобринська, Олена Пчілка, Ольга Кобилянська, Уляна Кравченко, Христина Альчевська, Софія Русова та багато інших українських жінок, які провели велику роботу на ниві духовного життя в ім'я утвердження національної культури українського народу.

Слідували жорстокі післявоєнні роки. В таборах смерті в Сибірі не обійшлося без відважних і мужніх жінок.

У 1954 році в каторжному таборі смерті в Кінгірі, Казахстан, 500 жінок-українок стали на оборону належних прав, на оборону своїх друзів. Д-р Варконі, малярський лікар-очевидець, так пише про цю трагедію: «Для придушення повстання в'язнів, яке тривало 40 днів, наставники покликали військові частини. Почалося пекло. Військо градом куль із скорострільів косило волелюбних людей-повстанців, що завзято відбивалися саморобними гранатами та камінням. При брамі до табору, в підготовці, стояли танки. Коли вже повстанцям не стало зброї, чим боротися, наступила страшна сцена: 500 жінок-українок у вишиваних сорочках вийшли на подвір'я й заступили вхід до табору, щоб захистити своїх братів.

Вони йшли прямо на танки, що в прискореному темпі наближалися, і не звертали з дороги. Жодна з них не звернула з дороги, ні одна

Оксана Соколик, Ірина Сенік і Галина Шаповал-Билина

не скрикнула, не застогнала... Чути було тільки хряст кісток і видно було кров, які довго залишалися на сибірській землі».

Така ж жорстока розправа над політв'язнями відбулася в Норильському, у Воркуті та інших сталінських концтаборах.

У 1976 р. була створена Українська Гельсінська Група. 7 із її членів були жінки, які не боялися ув'язнення, заслання, смерті. Між ними були д-р Ніна Строката-Караванська та поетеса Ірина Сенік, яких я мала честь зустріти в Торонто на VI з'їзді СФУЖО. Перша з них, Ніна Строката-Караванська, мікробіолог, після ув'язнення була примушена покинути Україну, емігрувати до Америки. Друга - Ірина Сенік, яка була ув'язнена на 34 роки і яку Американський жіночий союз визнав однією із «100 героїнь світу».

Можемо згадати і покійну пані Орісю Хортик, бувшого викладача української середньої школи м. Сігета, яка потерпіла через те, що вчила своїх учнів бути гордими своїм походженням.

Не треба нам забути визнати героїнями наших славних учителів, вже ближче до нашого часу, яким куди складніше було затримати викладання української мови, за викладання уроків, яким їм навіть не платили. Між нашими героїнями слід згадати: єдиного викладача української мови українського відділення Сігетського ліцею «Драгоша Воде» п. Юлію Грінь-Арделян, вчителів Ірину Петрецьку, Олену Боднарюк, Марту Бота, Марію Арделян, Ірину Крайла, Марію Чубіку та інших.

Для українського організованого жіноцтва світу місяць лютий став символом жіночого героїзму, став МІСЯЦЕМ ГЕРОЇНЬ. Цей зимовий місяць символізує силу духу і гарячу любов до своєї Батьківщини.

Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

145 років від народження

ЛЕСЯ УКРАЇНКА

(1871 – 1913)

25 лютого 1871 р. у Новограді-Волинському народилася Леся Українка (справжнє ім'я Лариса Косач), поетеса, письменниця. Творча атмосфера, в якій зростала Лариса Косач, вплинула на її смаки та захоплення. Мати Олена Пчілка була відомою на той час письменницею. Дядько – Михайло Драгоманов, відомий вчений та громадський діяч. З п'яти років Лариса Косач почала писати перші п'єси, а згодом – вірші. Вона володіла декількома іноземними мовами і робила переклади.

«Важко дихалося в Києві. – писав Агатангел Кримський. – Багато визначних українських діячів показали своє справжнє обличчя боягузливих українофілів. На цьому

фоні зовсім по-іншому виділялися три сім'ї (я маю на увазі тільки інтелігенцію). Це – Лисенки, Старицькі і Косачі. В цих сім'ях українською мовою користувалися не тільки в літературному вжитку, а вона проймає все життя. Ці сім'ї вважали неприпустимим, щоб інтелігенція розмовляла іншою мовою, ніж народ».

1911-го Леся Українка написала один з кращих своїх творів – «Лісова пісня».

Вона усе життя боролася з туберкульозом кісток, перенесла декілька операцій. 1907-ого р. їй діагностували ще й туберкульоз нирок. Від цього захворювання вона померла у серпні 1913-го р. у Грузії, де на той час лікувалася. Похована на Байковому кладовищі у Києві.

Легенда: весна, зима – Марцишор

Згідно з однією легендою, у перший день березня вийшла на узлісся красуня Весна, озирнулася і побачила як на проталинці, в заростях терну пробивається з-під снігу пролісок. Вона вирішила допомогти йому і почала розчищати навколо землю, звільняючи його від колючих гілок. Зима побачила це і осатаніла. Змахнула руками, закликала холодний вітер зі снігом, щоб знищити первоцвіт. Слабка квітка поникла під жорстоким вітром. Але Весна прикрила руками паросток і вколася терном. Із її пораненої руки впала крапля гарячої крові, і квітка ожила. Так Весна перемогла Зиму. Кольори Мерцишора символізують її червону кров на білому снігу.

Андрій М'ЯСТКІВСЬКИЙ

ЦУЦИК

Цуцик, цуцик - куций хвіст,
Він цукерки гарно їсть.
Як на задні лапки стане –
Дуже високо дістане.
З'їм одну цукерку сам,
Другу цуцику віддам.

А. КОСТЕЦЬКИЙ

ПОЛЮВАННЯ

Серед ночі тишком-нишком
Мовчки йшли три сірі мишки.
А куди вони ідуть,
І куди ляга їм путь?
В мишок відповідь проста –
Полювати на kota!

Анекдотечки для вас

Мати швиденько збирає доньку до дитячого садочку. Однією рукою її фарбує, а іншою одягає дитину... Біжать на маршрутку. Мати дивиться - донька без рукавиць:

- Донечко, ручки без рукавиць. НЕ змерзли?

- Ні! А ніжки без чобітків - так!

- Донечко, давай покажемо, як ми вивчили всі місяці в році. Ну!.. Сі...?

- Чень!

- Лю...?

- Тий.

- Ну, давай сама!..

- Резень, Тень, Вень, Вень, Пень, Пень, Сень, Тень, Топад, День!

15 лютого в історії:

1564 р. народився Галілео Галілей, видатний італійський мислитель епохи Відродження, засновник класичної механіки, фізик, астроном, математик, поет і літературний критик. Встановив закони інерції, вільного падіння, сконструював телескоп з 32-разовим збільшенням, відкрив гори на Місяці, плями на Сонці і чотири супутники Юпітера. Винайшов термоскоп, що є прообразом термометра. Висунув ідею застосування маятника в годиннику.

◆ С Т О Р І Н К А Д Л Я Д І Т Е Й ◆

Наталка ПОКЛАД

БАБУСЯ І КИЦЯ

Жила собі бабуся.
Була у неї киця.
Казала їй бабуся:
«Чогось мені не спиться.
Так спатоньки хотілось,
А ось — морока знову...»

І киця муркотіла
Бабусі коліскову.

СХОДИТЬ СНІГ

Мама каже:
«Сходить сніг, —
Скоро повесніс...».
Я сміюся: «Сніг — без ніг,
Він іти не вміє!».

Етимологія назв країн світу

А

Афганістан - від "Ura-Ghana-Stan" (на санскриті "земля об'єднаних племен").

Албанія - земля горців. Корінь "Алб" означає "білий" чи "гора". Очевидно, гірські племена із сучасного Косово принесли свій горянський етнонім на вузьку прибережну рівнину. Використовувана усередині країни назва Shqipëria означає "земля орла". Можливо, орел був тотемом племені.

Алжир - від назви столиці Алжир (Algiers), що французькою Alger, арабською - Al Jazair (острів).

Андорра - походження невідоме. Можливо, іберійське, чи баскське.

Ангола - від Ngola, титулу, використовуваного монархом у доколоніальному королівстві Ндонго.

Аргентина - з латинської "аргентум" (срібло). Купці використовували аргентинську ріку Ріо-де-ла-Плата (Срібна ріка) для транспортування срібла й інших скарбів з Перу. Земля вниз за течією і стала відома як Аргентина (Земля срібла).

Австралія - від "невідома південна земля" (лат. terra australis incognita). Територія була названа ранніми європейськими дослідниками, які вірили, що австралійський материк був набагато більше, ніж вони поки відкрили. Мандрівник Метью Фліндерс (1774 - 1814), який першим досліджував австралійський берег і зробив його карту, використовував термін "Австралія" у своїй роботі.

Австрія - "східне королівство", наприклад, порівняйте із сучасною німецькою мовою: Osterreich. У IX столітті Австрія було крайньою східною територією в складі Франкської імперії, а також прикордонною зоною німецьких поселень зі Слов'янською землею. Карл Великий назвав країну Ostmark ("східна прикордонна територія"). У XI столітті вперше появився термін Ostarrichi.

Азербайджан - "земля вогню" (від пожеж на поверхні стародавніх нафтових басейнів). Антична назва Atropatene на арабській почало вимовлятися як Азербайджан.

(Далі буде)

Шевченківські премії на 2016 р.

ПУБЛІЦИСТИКА І ЖУРНАЛІСТИКА:

Лук'яненко Левко Григорович. Твори у 13 томах «Шлях до відродження» (2014 р., в-тво «ТОВ Юрка Любченка», м. Київ).

МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО:

Поклітару Радун Віталійович (балетмейстер). Балет-триптих «Перехрестя» (2012), балети: «Лебедине озеро» (2013), «Жінки в ре мінорі» (2014), «Довгий різдвяний обід» (2014).

КОНЦЕРТНО-ВИКОНАВСЬКЕ МИСТЕЦТВО:

Швачка Анжеліна Олексіївна. Виконання провідних партій в оперних виставах та популяризація української музичної спадщини.

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО:

Гуйда Михайло Євгенович. Цикл живописних творів «В єдиному просторі».

КІНЕМАТОГРАФІЯ:

Сенцов Олег Геннадійович (режисер). Фільми «Гамер» (2011) та «Носоріг» (незакінчена робота).

ШКОЛА

Слова Дмитра ПАВЛИЧКА

Музика Юрія ПАРАЩИНЦЯ

Швиденько

1. На-че ву-лик, на-ша шко-ла. Вся во-на гу-де, як рій.
І зда-еть-ся, що дов-ко-ла Роз-кві-та-ють кві-ти мрій.
ПРИСПІВ
Ла, ла, ла, - ла, ла, ла, Ла, ла, ла, - ла, ла, ла,
А, А, Ла, ла, ла, ла, ла, ла, ла.

1. Наче вулик, наша школа.
Вся вона гуде, як рій.
І здається, що довкола
Розквітають квіти мрій.

2. Бігають, сміються діти,
Та лиш дзвоник задзвенить,
Стане тихо, ніби в квіти
Поховались бджоли вміть.

Бухарест**Учні Сігетського педагогічного ліцею ім. Тараса Шевченка взяли участь в 5-му випуску Спектаклю «Єдність через відмінність»**

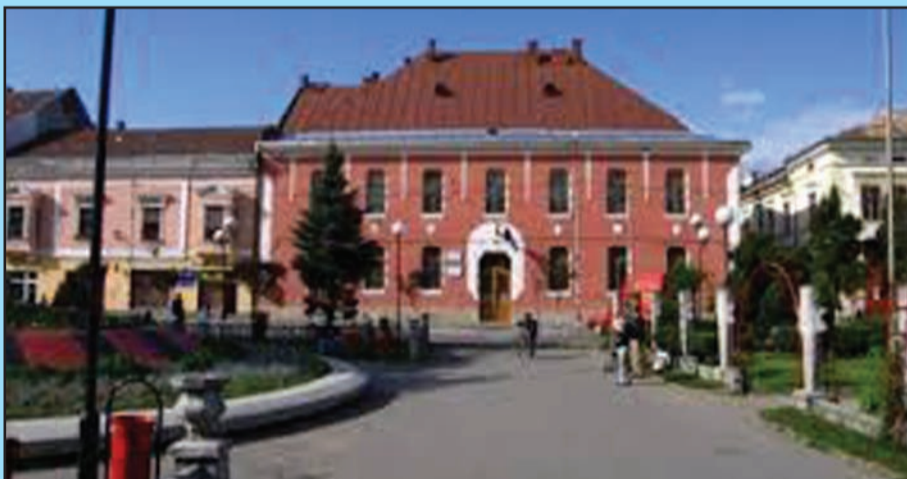
Мерія 4-го Сектору Бухаресту організує щорічно, з нагоди Міжнародного дня рідної мови, спектакль «Єдність через відмінність», мета якого полягає у висвітленні культурної спадщини національних меншин Румунії.

В 5-му випуску Спектаклю «Єдність через відмінність», що відбувся в Національному Дитячому Палаці з Бухаресту (22 лютого 2016 р.), взяла участь група 12-ти учнів X-го «А» класу, підготовлена проф. Емілією Кодря. Учні нашого ліцею виступили з двома піснями («Зелене жито», «Ой, лопнув обруч») і двома танцями (Танець етно, Народний танець «Гуцулка»).

Транспорт учнів та викладачів, які супроводжували їх (проф. Касіан Піцура – директор ліцею, проф. Емілія Кодря) був оплачений Марамороською філією СУР.

З нагоди подорожі до Бухаресту учні відвідали Народний Дім, в якому розгортає свою діяльність Парламент Румунії, та осередок СУР в Бухаресті, де зустрілися з колективом редакції журналу «Вільне слово».

Проф. Емілія КОДРЯ

Сігетський український педагогічний ціцей ім. Тараса Шевченка

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ;

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ,

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988

Adresa redakției: Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15, Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com

Наклад фінансований
Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, непорушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.